

ISSN 2457-8428

ISSN-L 2457-8428

# REVISTA EDUCATIA AZI

Despre Revista

Colegiul Redactional

Arhiva Revistei

Numarul Curent

Anul I

Apel articole

Indexari

Profesor Maria Magdalena Geanovu

e-mail: [geanny\\_maria@yahoo.com](mailto:geanny_maria@yahoo.com)

Școala Gimnazială „Căpitan Marasanu”, Stroești,

Județul Vâlcea

## Legatura dintre educatie si autoeducatie

**Rezumat:** *Procesul de educare este complex si s-a incercat din antichitate gasirea unor metode inovatoare care sa indrume educabilul catre autoeducatie. Pe cand in urma cu 3.000 de ani scopul educatiei era de a forma componente noi ale societatii si gasirea locului lor in aceasta, odata cu democratia a devenit nesigura, deoarece oamenii s-au orientat catre alte slujbe decat meseriile, creand un dezechilibru. Autoeducatia vine ca o completare a educatiei, finalizand procesul.*

**Cuvinte-cheie:** *proces, antichitate, educatie, autoeducatie, societate*

Civilizatiile antice au observat legatura dintre educatie si evolutie, generandu-se un interes crescand pentru educarea individului.

Din punct de vedere etimologic, cuvântul “educatie” isi are originea in limba latina, insemnand fie a creste, ingriji (educare), fie a conduce (educere). Imbinand cele doua sensuri, se poate ajunge la concluzia ca educatia este un proces dirijat, cu scopul de a forma omul atat pentru societate, cat si pentru propria persoana.

In urma cu 3.000 de ani informatiile (educatia) erau, in general, transmise pe cale orala, pregatind individul pentru a fi util societatii in care traia. Geto-dacii selectau persoanele care vor urma o ucenicie intr-un anumit domeniu, alegandu-i pe cei care dau dovada de anumite aptitudini din punct de vedere fizic dar, mai ales, intelectual. Educatia de baza o primeau acasa, de la tata daca era o persoana scolita sau de la un om invatat din afara familiei. Mestesugurile, agricultura, erau transmise din generatie in generatie in cadrul familiei. Se poate spune ca societatea geto-daca ii pregatea pentru a fi utili si a ajuta la prosperitatea ei, selectand meseriile de baza si pe cei mai elevati pentru intelectualitate (doctori, preoti).

In Grecia antica se punea baza pe un dublu tel: cultivarea spiritului prin muzica si a trupului prin gimnastica. Copiii pana la 14 ani invatau scrisul si cititul, notiuni de aritmetica, muzica si poezie. Cultivarea trupului se facea dupa aceasta varsta, in centre speciale dotate cu bazine de inot si elementele necesare atletismului. Cei cu o situatie materiala mai buna aveau sansa de a studia oratoria si filosofia pe langa profesori renumiti.

Spre deosebire de greci, romanii erau mult mai practici in educarea copiilor, nepunand accentul pe dezvoltarea bilaterala a persoanei (a trupului si a spiritului). Desi nu multi parinti isi permiteau un pedagog care sa-i instruiasca in confortul propriei lor case, copiii invatand sa scrie, sa citeasca si sa socoteasca pe strada sau in locuri neadequate pentru desfasurarea activitatilor pedagogului, analfabetismul era la un nivel redus. Copiii incepeau scoala la 7 ani, in care invatau elementele de baza si numai cei mai luminati ajungeau la varsta de 12 ani la scolile de gramatica, in care studiau limba latina si pe cea greaca odata cu cei mai renumiti autori din ambele societati. Numai elevii instariti studiau la varsta de 17 ani retorica, pregatindu-se pentru o cariera in politica. La acel nivel nu se studia altceva decat oratoria, iar cursurile erau predate in limba greaca. Cei care nu doreau o ascensiune in politica se puteau orienta catre alte scoli care pregateau specialisti in medicina, arhitectura sau drept.

Se poate spune ca in societatile antice se punea accentul pe educarea individului pentru a ocupa un loc in societate si a contribui la evolutia ei. Accesul la invatamantul superior era limitat, fiind destinat fie celor cu o capacitate intelectuala remarcabila, fie celor care proveneau dintr-o familie cu o situatie materiala foarte buna. Oamenii erau educati pentru a excela in meseriile lor si a produce o crestere a calitatii produselor si a nivelului de trai pentru inalta societate si la un nivel mai redus pentru plebe. “Intelectuali” ocupau clasa superioara, accesul la informatie reprezentand puterea, iar raportul dintre cerere si oferta pastrau neschimbate locurile in cadrul societatii.

Ca o societate sa functioneze este nevoie de un echilibru intre cerere si oferta. Spre deosebire de lumea antica, in care singurele declinuri erau cauzate de catre razboaie si molime, in ziua de azi exista si alti factori care cauzeaza dezechilibrul. Spre exemplu, exista o foarte mare cerere de oameni calificati pe diferite meserii. Progresul democratiei a condus catre foarte multi oameni calificati din punctul de vedere al diplomelor pe slujbe din domeniul intelectualului, deoarece criteriile de selectie pentru a intra la o facultate sunt reduse la puterea economica a persoanei si mai putin la capacitatile sale intelectuale. Rezultatul fiind o oferta foarte mare de personal pe piata muncii, reducand salariile angajatilor sub nivelul celor care practica meserii.

Un alt lucru care ne afecteaza societatea este lipsa educatiei sociale. Fiecare tanar trebuie sa inteleaga responsabilitatea de a trai intr-o societate, felul in care ea functioneaza si propriul sau aport la dezvoltarea ei. In antichitate se punea foarte mare pret pe gasirea si dezvoltarea talentelor innascute ale individului. Fiecare putea sa excelize intr-un anumit domeniu. Precum Einstein spunea “daca judecam un peste dupa abilitatea lui de a se urca in copaci vom trai toata viata cu impresia ca nu este destept”. Educatia are la baza cunoasterea. Cunoasterea atat a mediului inconjurator cat si a propriei persoane; descoperirea abilitatilor si fructificarea lor. Pentru a se trece

poate spune ca aceasta legatura este, in concluzie, o piramida, avand ca baza procesul de educatie iar ca varf autoeducatia. Este o legatura simbiotica, ele complementandu-se; autoeducatia fara educatie nu poate exista iar educatia fara autoeducatie este un proces neterminat.

Educatia scolara in tara noastra incepe la varsta de trei ani, cand copiii ajung la gradinita, unde le sunt prezentate informatii despre mediul inconjurator si despre propria persoana, invatand sa creasca gradul de independenta. In clasele primare invata sa scrie, sa citeasca sa socoteasca si isi pun bazele unei analize rudimentare, primare. In clasele gimnaziale isi exerseaza in continuare capacitatea de analiza, imbogatindu-si cunostintele despre lumea in care traiesc si descoperind materiile catre care au afinitati. La liceu este primul pas catre deciderea orientarii profesionale. In cei 12-13 ani de scoala obligatorie tinerii sunt indrumati de catre profesori, care le spun cum sa gandeasca si daca modul lor de a analiza lucrurile este just. La facultate se termina acest stil de educatie, facandu-se trecerea catre autoeducatie. Profesorii predau baza necesara, asteptand studentii sa proceseze informatia primita si sa foloseasca puterea lor de analiza pentru a ajunge la concluzii. Daca pana la liceu inclusiv profesorul era cel care le spunea elevilor de la informatiile vitale pana la concluzii, la facultate studentii sunt fortati sa gandeasca, sa evolueze la un alt nivel al educatiei. Autoeducatia tine atat de perfectionarea continua intr-un anumit domeniu cat si de autocunoastere, persoana avand nevoie sa cunoasca mai multe aspecte legate de felul in care invata, dorinte, frici si teluri de viitor pentru a alege calea evolutiei perpetue.

Educatia, la fel ca societatea, are doar doua cai: cea a evolutiei sau a involutiei. Pentru a putea evolua este nevoie de autoeducatie, care redefineste limitele pe care o persoana crede ca le are.

#### Bibliografie:

1. Dafinoiu, I., Personalitatea- Metode calitative de abordare, Iași, Polirom, 2007
2. Harmer, J., *How to teach English*, Essex, Pearson Education Limited, 2007
3. <http://documents.tips/documents/conceptul-de-educatie.html>
4. <http://www.mixdecultura.ro/2016/10/educatia-in-societatea-geto-dacilor>
5. <https://istoriiregasite.wordpress.com/2012/02/05/educatia-in-roma-antica>
5. <https://istoriiregasite.wordpress.com/tag/educatia-in-grecia-antica>
7. Surdu, M., Tudor, L., Păiși-Lăzărescu, M., *Compendiu de psihologie și pedagogie*, Pitești, Pământul, 2006
8. Muntean, A., *Psihologia dezvoltării umane – Ediția a II-a revăzută și adăugită*, Iași, Polirom, 2006

Profesor Ghiur Ioana  
e-mail:ioanaghiur@yahoo.com  
Școala Gimnazială nr. 1 Vinderei  
Județul Vaslui

#### Educația și problematica lumii contemporane

**Rezumat:** Educația din școală rămâne sărăcită dacă nu este completată cu ceea ce se manifestă în afara perimetrului ei; acest „rest” trebuie pus în „rost”, adică transformat în suport, sursă de motivare și expansiune a învățării. Educația de tip **outdoor** nu eclipsează educația din sala de clasă, ci îi imprimă o altă demnitate și consistență. Este o formă de stimulare și „împlinire” a ei, prin extensiumi, aplicații, prefațări de noi căutări.

**Cuvinte cheie:** educație, autoeducație, ordine, cunoștințe, idei.

Noul concept de problematică a lumii contemporane generează concepte care vizează întreaga omenire : apărarea păcii, salvarea mediului, promovarea unei noi ordini economice, imperative la care un număr mare de specialiști au dat girul și cred în puterea educației și în capacitatea ei de a contribui cu resurse specifice la constituirea viitorului.

Dezvoltarea societății și a individului se găsește în legătură cu educația și producția. Descoperirea modalităților prin care ideile științifice sunt traduse în valori economice duc la dezvoltarea societății și a individului , stabilind o legătură între educație și producție.

Obiectivul producției educaționale este producția de bunuri, producția de forță de muncă corespunzătoare cerințelor industriei , vieții economico-sociale , dar nu în ultimul rând producției de cunoștințe, idei, atitudini științifico-tehnice.

Educația are un caracter prospectiv , se prezintă în dublă ipostază de premisă și consecință a dezvoltării, este factor de propulsie socială , de creștere și dezvoltare economico-socială .

Educația nu se termină odată cu școala , ea trebuie să continue și după absolvirea școlii , trebuie să continue toată viața. Educația permanentă implică un sistem complet, coerent și integral, oferă mijloace proprii de a răspunde aspirațiilor de ordin educativ și cultural ale fiecărui individ, potrivit facultăților sale.

Condiții :

1. Revoluția tehnică și științifică au dus la explozia cunoașterii și la o mare perisabilitate a cunoștințelor.
2. Schimbarea masivă a statutului economico-social al multor oameni

Educația permanentă înseamnă reciclarea, perfecționarea profesională (postuniversitară). Educația permanentă este un sistem educațional deschis, compus din obiective, conținuturi, forme și tehnici educaționale, care asigură întreținerea și dezvoltarea continuă a potențialului cognitiv, afectiv al personalității, formarea capacității și depind de autoeducație, formarea de personalități independente și creative. Educația permanentă trebuie să răspundă schimbărilor care se produc în societate, în știință, tehnică, cultură.

Obiective:

1. înțelegerea necesității educației permanente de factorii de decizie a unităților de învățământ, a altor factori educativi a individului tânăr și adult;
2. asigurarea înprospătării și îmbogățirii continue a cunoștințelor generale și speciale ;
3. perfecționarea capacităților și deprinderilor intelectuale și profesionale ;
4. adaptarea pregătirii profesionale la schimbările din știință-tehnică, mergând în unele situații până la schimbarea calificării, a profesiei, fenomen cerut de economia liberă, de reîncadrarea șomerilor în muncă ;
5. asigurarea progresului social continuu ;
6. diminuarea efectelor "uzurii morale" a cunoștințelor teoretice si practice ;

Factorii educației permanente sunt :

#### 1. Factori instituționali școlari :

Școala de toate gradele este primul (și cel mai important) factor de educație, și de educație permanentă .Școala trebuie să asigure:

- pregătirea pentru autoeducație după absolvirea școlii ;
- realizarea sistematică și organizată a educației permanente;

#### 2. Factori instituționali peri și extrașcolari -mass-media :

- radio-tv , presa, teatrul
- cinematograful, internetul
- universitățile populare ;
- expoziții , muzee ;
- simpozioane, sesiuni științifice, consfătuiri ;
- cluburi ;
- excursii ;

#### 3. Factori generali

- progresul social, revoluția științifico-tehnică, culturală.
- schimbările produse în activitățile socio-profesionale ;
- setea de cunoaștere a omului ;
- necesitatea restructurării educației și învățământului în conformitate cu progresul social și tehnico-științific și cultural ;

#### Forme de educație permanentă

- organizate de școală (care pregătesc pentru educație permanentă )
- organizate de sistemul de educație permanentă
- forme libere, spontane

#### Forme organizate de școală

Pregătirea tineretului pentru o autoeducație și educație permanentă astfel :

- participarea activă a elevilor la predarea noilor cunoștințe ;
- răspunderea la întrebările profesorului sau discuții privind stabilirea unor concepte, definiții, legi ;
- prin efectuarea independentă a anumitor teme pentru acasă ;
- prin studiul individual ;
- prin efectuarea unor referate, eseuri, comunicări la început dirijate de profesor .

#### Forme organizate de sistemele de educație permanentă

- cursuri postșcolare/postuniversitare ;
- cursuri de perfecționare a pregătirii profesionale (reciclare) ;
- cursuri de management/marketing ;
- doctoratul .

Pentru cadrele didactice : definitivat , gradul II ,gradul I .

Forme relativ libere , spontane de educație permanentă:

- educația mas-media ;
- educația prin activități culturale, științifice în cercuri de elevi, cluburi ale copiilor.
- educația prin vizite , excursii, expoziții, muzee ;

Educația permanentă se realizează și prin :

- tehnica de a învăța singur cu cartea;
- tehnica muncii intelectuale (tehnica lecturii) ;
- tehnica de a investiga (cerceta singur) ;
- tehnica de a reînvăța și reinvestiga singur sau în echipă .

#### **Raportul educație–autoeducație în contextul educației permanente. Factori interni și externi declanșatori de autoeducație.**

Raportul educație–autoeducație depinde de factori interni și externi. "Nu există educație fără autoeducație" Educația și autoeducația trebuie să aibă un raport echilibrat și continuu. Autoeducația nu este opusul educației și nu se identifică cu ea. Autoeducația are aceleași elemente ca și educația (scop,obiect,subiect,mijloace,metode)." Individul poate fi subiect al educației la orice vârstă, autoeducația implică un anumit grad de maturitate (preadolescent, adolescent ). Autoeducația și-a demonstrat necesitatea permanenței. Numai astfel se poate face față exigențelor dezvoltării sociale, economice și cultural- politice a epocii în care trăim. Autoeducația se realizează numai prin forțe proprii, fără ajutorul sau apelul la factori educativi externi. Autoeducația este o urmare, dar și o condiție a eficienței educației, este o completare a educației.

Elevul trebuie să învețe cum să învețe și cum să devină într-o continuă devenire.

#### **Particularitățile procesului de autoformare la preadolescenți și adolescenți**

Educația pentru autoeducație este lăsată pe seama șanseii; preocupările autoeducative sunt insuficient reprezentate în mediul școlar. Greutățile întâmpinate de adolescenți în absența unei îndrumări adecvate nu pot fi depășite totdeauna în mod fericit. Autoeducația este un proces care implică o anumită „strategie temporală” atât social, cât și individuală. Munca pentru autoeducație trebuie începută la începutul adolescenței, atunci când s-au creat deja condițiile psihologice necesare unei astfel de activități. Autoeducația are rolul de a dezvolta capacități intelectuale, de a modela trăsături fundamentale ale personalității elevilor, la vârsta la care se decide și se precizează idealul profesional și nivelul de aspirații.

Începând cu vârsta de 11 ani elevii încep să ia singuri decizii , deși pe la 13-14 ani ei revin la profesor pentru a-i cere în continuare ajutorul; pe la vârsta de 13 ani numărul elevilor cu activități preferate este în creștere , aceștia încep să fie tot mai mult preocupați de organizarea timpului lor liber ; pe la 14 ani tinerii își propun multe, dar sunt incapabili să-și sincronizeze acțiunile în timp și spațiu, în unele zile „nemaivăzându-și capul de treburi” , în timp ce în alte zile „nu au ce face”; la 14 ani tânărul ține să-și argumenteze deciziile, însă simte lipsa unor informații. La 15 ani el știe ce vrea să facă, este totuși mai puțin capabil să se automobileze la activitate , să depună un efort susținut; nevoia de cunoștințe despre natura și comportarea umană devine mai acută. Obiectul preocupărilor de autocunoaștere ale adolescenților se schimbă cu înaintarea în vârstă; dacă la 13 ani îl preocupă mai mult fizicul sau , la 15 ani îl preocupă gândurile și ideile sale, iar pe la 16-18 ani comportarea , normele morale, firea sa în comparație cu ale altora . Profesorul trebuie să trezească elevilor săi interesul pentru autoperfecționare.

În cadrul autoeducației pot funcționa și metodele euristice, lucrul cu manualul și resursele extrașcolare; problematizarea este un alt mijloc care concură la apariția autoeducației . Învățarea programată este un mijloc de autoinstruire atunci când permite inițierea într-un domeniu care constituie obiectul autoinstruirii. Profesorul e o sursă suplimentară de informație Ca membru al unui grup, tânărul adoptă cerințele colectivului , care devin un factor de autoeducație. Toate acestea trebuie cunoscute de educator și grupul din care tânărul face parte.

#### **Bibliografie:**

1. Tomșa, Gh., 2005, Psihopedagogie preșcolară și școlară, Ministerul Educației și Cercetării, București.
2. Cuceș, C., 1998, Psihopedagogie, Editura Polirom, Iași
3. Joița, E., 2003, Pedagogie și elemente de psihologie școlară, Editura Arves, Craiova.
4. Toader, A.D., 1995, Psihologia schimbării și educația. Polarități și accente ale procesului educațional, EDP, București.
5. Macavei, E., 1997, Pedagogie. Propedeutică. Didactică, EDP București.

Prof. înv. primar și preșcolar Lehaci Monica

e-mail: lehaci.monica@yahoo.com

Școala Gimnazială „Nicolae Labiș” Mălini

#### **FOLCLORUL ÎN SERBĂRILE COPIILOR**

*Rezumat: „Poți să cutreieri lumea toată și să te minunezi de rezultatele civilizației, dar nimic nu-i mai fermecător decât colțul de pământ pe care te-ai născut”-*



*etnografice locale are o importanță deosebită datorită conținutului de idei și de sentimente pe care le transmite.*

**Cuvinte cheie:** folclor, tradiție, școală, serbări școlare

Mălini, zonă cu adevărat frumoasă, cu peisaje de excepție și cu oameni pe măsură, este păstrătoarea unui întreg tezaur de bunuri spirituale cu care localnicii și-au înfrumusețat viața. Nu mai vorbim de faptul că aici s-a născut poetul nostru Nicolae Labiș.

Tradițiile și obiceiurile populare constituie una din valorile inegalabile și incontestabile, amprenta popoarelor de pretutindeni. Noi avem datoria de a nu lăsa timpul și evenimentele lumii moderne să ne determine să le uităm.

Educându-i de mici pe copiii noștri, prin diverse activități desfășurate în familie și în unitățile de învățământ, ei vor îndrăgi limba pe care o vorbesc și obiceiurile țării în care s-au născut.

Astfel, ne putem asigura că tradițiile și obiceiurile populare românești vor avea continuitate în generațiile viitoare. Apropiind copiii de cunoașterea folclorului românesc, putem spune că am deschis o poartă spre cunoașterea interioară, întrucât obiceiurile și tradițiile populare exprimă pe fiecare individ al neamului din care s-a născut.

Educarea interesului și a dragostei copiilor pentru portul și dansul popular, pentru ocupațiile tradiționale și obiceiurile specifice zonei Mălini, trezirea și amplificarea în rândul acestora a receptivității față de obiceiurile și tradițiile specifice diferitelor sărbători de peste an, indiferent de anotimp.

Obiceiurile cuprind semnificații profunde asupra omului și relațiilor lui cu natura, cu lumea înconjurătoare. Astfel, obiceiurile prezintă viața socială și diversele aspecte ale rânduielii ei.

În cultura populară tradițională, obiceiurile formează un capitol important, fiindcă întreaga viață a omului, munca lui din timpul anului și diferitele lui ocupații, relațiile cu semenii și cu întrupările mitologice erau întreșesute cu obiceiuri. În folclorul nostru, unele obiceiuri au păstrat până astăzi forme ample de desfășurare, în care vechile rituri se îmbină cu acte ceremoniale, cu manifestări spectaculoase.

În formarea personalității copilului, cunoașterea obiceiurilor și tradițiilor populare și etnografice locale are o importanță deosebită datorită conținutului de idei și de sentimente pe care le transmite.

Pe lângă cunoașterea ocupațiilor străvechi, a meșteșugurilor, a obiectelor lăsate de bunici, dansurile populare sunt un mijloc puternic de a trezi în sufletul copiilor dragostea pentru plaiul natal, îi familiarizează cu melodiile populare și de ce să nu recunoaștem că atunci când vine vorba de mișcare, copiii sunt cei mai nerăbdători.

Gândul de a dezvolta la școlarii mici și la preșcolarii dragostea față de locul natal, față de obiceiurile și tradițiile acestuia ne determină pe noi, cadrele didactice să desfășurăm diverse activități pe această temă. Aceste activități creează o atmosferă de voieșie și de optimism, atât de necesară copilăriei și lasă micuților impresii adânci.

Costumele populare, îmbrăcate de copii cu multă plăcere, dau un aspect sărbătoresc și-i emoționează pe micuți. Costumul popular constituie un prețios document istoric și etnografic, reflectând gustul și concepțiile etico-sociale ale locuitorilor acestor meleaguri de-a lungul zbuciumatei lor istorii. În serbările școlare, în jocurile de rol, în dramatizări, în vizitele făcute de copii la Biserica de Paște, sau de Ziua Eroilor, copiii îmbracă minunatele costume, admirați fiind de bunicii și părinții lor.

În timpul interpretării unui dans popular, pe lângă melodia care trebuie ascultată cu atenție și mișcările care trebuie să fie executate, se adaugă și strigături specifice despre viața de zi cu zi a oamenilor, iar uneori sugerează mișcarea ce trebuie efectuată ușurând astfel executarea corectă a dansului.

Este necesar ca dansurile populare să fie învățate de la vârstă fragedă pentru a obișnui copiii cu folclorul românesc, cu felul de „a juca așa cum jucau bunicii și străbunicii lor, pentru a-i determina să fie mândri că sunt români și, în timp, devenind maturi, să fie ei aceia care vor transmite generațiilor următoare tezaurul popular.

Serbările, compuse de obicei dintr-o sezoare/scenetă și un dans popular, sunt momente de bucurie, atât pentru copii, cât și pentru părinți și bunici. Ele aduc satisfacție, dau emoții pozitive, dau curs liber imaginației, entuziasmului și sunt de neuit în viața fiecărui copil. Acestea contribuie la educarea copilului în spiritul dragostei față de cultura populară, la formarea sentimentelor de respect și prețuire pentru ceea ce este autentic românesc. Prin cântec și dans, copiii cunosc mai bine trecutul, tradițiile, frumusețile țării. Interpretarea unor personaje de basm le dă posibilitatea să se transforme în eroul pe care îl îndrăgesc, trăiesc bucuria de a fi admirați și aplaudați, trăiri fără egal care îmbogățesc capacitatea afectivă a copiilor, îi ajută să trăiască în colectiv, să se debaraseze de timiditate.

Dacă tăvălugul timpului ar fi mai îngăduitor cu noi, am duce mai departe ceea ce ne-au lăsat strămoșii noștri, cu mai multă ușurință, iar copiii s-ar familiariza cu valorile folclorice, tradiționale, ar cunoaște mult mai bine tradițiile și obiceiurile specifice zonei în care trăiesc, familiarizarea cu datinile și obiceiurile specifice poporului român ar fi mai plăcută cultivarea interesului, receptivității și respectului față de valorile naționale ale poporului român, sensibilizarea copiilor în vederea receptării frumuseții creațiilor populare și cultivarea dorinței de a păstra tradițiile românești și de a le transmite mai departe ar fi la îndemâna lor, dar și a noastră, a cadrelor didactice.

Din nefericire, prezentul ignoră bunele și frumoasele noastre tradiții, iar tehnologia ne răcește sufletele și ne îndepărtează de la ceea ce este curat și sfânt. Să sperăm însă că resursele regeneratoare și vitalitatea lor vor face ca acestea să reinvie, cât nu e prea târziu.

#### **Bibliografie :**

1. „Hanul Domnesc” Suceava-Ghid al Muzeului de Artă Populară, Albume de artă populară, Căntece din Bucovina;
2. „Istoria literaturii române” - Academia Romana Vol.1, între autori : George Calinescu, Alexandru Rosetti Tudor Vianu, Bucuresti 1964, p.180-190.
3. „Literatura pentru copii” - Octavian Costea și colectiv- manual pentru clasa a XIII-a, scoli normale, E.D.P., 1998

Răducu RUȘEȚ

e-mail: [ruset\\_raducu@yahoo.com](mailto:ruset_raducu@yahoo.com)

Asistent de cercetare Drd. la Facultatea de Istorie și Filosofie

Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca



## Scorpionii Roșii:

### Tradiție. Experiență. Profesionalism

#### Rezumat

Actualul articol, intitulat *Scorpionii Roșii: Tradiție. Experiență. Profesionalism*, își propune să prezinte un subiect de istorie militară și anume cum a luat naștere și a evoluat Batalionul 26 Infanterie Neagoe Basarab, Craiova. Prin acest demers abordăm un subiect eminamente de istorie militară și care se plasează în sialul reconstituirii diacronice a activității strategice și militare din teatrele de operațiuni a acestui batalion de elită al armatei române înființat în 1994 la Craiova.

**Cuvinte cheie:** istorie militară, armată, teatre de operațiuni, tactică de luptă, misiuni, UNAVEM III.

Pe parcursul excursului nostru dorim să redăm câteva repere de natură evenimentială și cronologică despre Batalionul 26 Infanterie Neagoe Basarab din Craiova, care se doresc a fi utile celor care au astfel de preocupări de cercetare din sfera istoriei militare, cât și specialiștilor din domeniu care activează în prezent în diferite unități și baze militare din România. Considerăm că este important de studiat evoluția în timp a acestui batalion, corelat cu momentele sale de ascensiune și declin, totul contextualizat în ansamblul misiunilor de menținere a păcii la care a luat parte armata română după intrarea României în NATO.

Armata de tip modern din România s-a remarcat întotdeauna în diferite conflicte militare naționale și internaționale, reușind tot timpul să fie la înălțimea așteptărilor. Au făcut istorie prin dese antrenamente, spartakiade, simexuri, pregătirea, instrucția din poligoanele de tragere și performanțele atinse pe câmpul de luptă, unde militarii români au trebuit, și mai cu prisosință astăzi, să facă față unor provocări contemporane de tipul Kamikaze, a terorismului de orice fel, cât și a războaielor de falie în contextul *ciocnirii civilizațiilor*; cum numea Samuel Huntington războaiele moderne, post-moderne și noua reconfigurare geo-strategică și militară a națiunilor.

Momentul înființării acestui batalion se prefigurează în anul 1880 (în acest an a luat naștere și Partidul Coservator la București, în frunte cu Lascăr Catargiu), prin preluarea specificului de luptă al Batalionului 2 Fălciu. Această unitate militară, care mai târziu va scrie istorie în teatrele de operațiuni din Angola și Afganistan, s-a remarcat în războiul de independență din 1877-1878. Pentru faptele de arme din timpul războiului de independență al României (1877-1878), în anul 1891, Regimentul 26 Dorobanți primește denumirea *Rovine*.

Această unitate s-a distins în luptele din Primul și Al Doilea Război Mondial. După sfârșitul celei de-a doua conflagrații mondiale și în contextul căderii blocului comunist și a încheierii Războiului Rece dintre SUA și URSS, din 1991, la data de 15 septembrie 1994 a luat naștere Batalionul 26 Infanterie Neagoe Basarab.

În ceea ce privește misiunile în teatrele de operații, Batalionul 26 Infanterie Neagoe Basarab a participat în următoarele zone de conflict: batalionul a debutat cu misiunea UNAVEM III, din Angola, în anul 1996, misiune de menținere a păcii la care a participat și unchiul meu, Bernhart Lucian și având dispoziții de securizare a zonei și de menținere a păcii sub comanda locotenent-colonelului Ion Pâlșoiu. Militarii români au fost solicitați să efectueze operațiuni cu caracter militar, dar și acțiuni umanitare constând în distribuirea de alimente, materiale, apă, precum și monitorizarea acțiunilor militare în zona de conflict. Ulterior *Scorpionii Roșii* au mai efectuat misiuni în Afganistan și Irak.

#### Concluzii:

Prin cele prezentate în conținutul acestui demers editorial am dorit să reamintim istoria Batalionului 26 Infanterie Neagoe Basarab, cât și implicarea unor personalități și militari care au luptat efectiv în teatrele de operații. Tradiția istorică a acestui batalion este de relevanță științifică în contextul noilor cercetări contemporane despre astfel de subiecte de cercetare, având speranța totodată că acest articol va fi util și altora care au preocupări în această sferă de interes.

#### Bibliografie:

- <http://www.ligamilitarilor.ro/eveniment/in-dialog-cu-scorpionii-rosii/> la 20.10.2016.
- [http://www.revista.forter.ro/\\_wsn/2014\\_3/03-to/02.htm](http://www.revista.forter.ro/_wsn/2014_3/03-to/02.htm) la 20.10.2016.
- <http://www.gds.ro/Local/2016-03-26/scorpionii-rosii-20-de-ani-de-la-prima-misiune-internationala/> la 20.10.2016.
- Colonel Anghelache Dragoș, *Decoratii pentru Scorpionii craioveni*, în *Revista Forțelor Terestre*, Nr. 1/2002, p. 12-16.
- Huntington Samuel P., *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Editura Antet, București, 1998.

Răducu RUȘETȚ, Phd. to Doctoral School *History. Civilization. Culture* at Babeș Bolyai University, 1, M. Kogălniceanu St., Cluj-Napoca; e-mail: ruset\_raducu@yahoo.com. This work was supported by a grant of the Romanian National Authority for Scientific Research and Innovation CNCS-UEFISCDI, project number PN-II-RU-TE-2014-4-0263.

**Frunzică Maria Marilena**

Doctorand UMF Craiova, email: mfrunz1980@gmail.com

**Cârstea Doina**, Disciplina Semiologie Medicală, UMF Craiova

**Dinescu Venera**, Disciplina Promovarea sănătății, UMF Craiova

**Dinescu Sorin**, Disciplina Epidemiologie, UMF Craiova

## IMPLICAȚIILE CONSUMULUI DE ALCOOL ÎN APARIȚIA EVENIMENTELOR CORONARIEN ACUTE

### Rezumat:

Studiul a investigat rolul consumului de alcool în apariția ECA pe un eșantion de 865 de subiecți. Pentru evaluarea consumului de alcool s-au urmărit statusul de consumator de alcool, tipul de alcool consumat și frecvența consumului. Consumul de băuturi alcoolice afectează în mod diferit starea de sănătate. Tipul de băutură alcoolică și frecvența consumului modulează puternic prevalența ECA.

**Cuvinte cheie:** alcool, evenimente coronariene acute, boli cardiovasculare

### Scopul studiului

Studiul și-a propus să investigheze prevalența evenimentelor coronariene acute și rolul consumului de alcool în apariția evenimentelor coronariene acute (ECA).

### Material și metodă

Lotul a fost structurat prin selectarea randomizată a unui număr de subiecți de sex masculin și feminin similar cu cel al populației generale. Volumul eșantionului a fost de 865 de subiecți. S-a remarcat o pondere mai mică a sexului masculin, aceștia reprezentând 43,33% din populația județului Olt, la nivelul lotului sexul masculin prezentând o pondere similară, de 44,2%. Raportul pe sexe (sex ratio) a fost de asemenea la valori apropiate, la lotul studiat valoarea acestuia fiind de 0,79, iar pentru populația județului Olt sex ratio a prezentat o valoare de 0,77. Vârsta medie a lotului studiat a fost de 44,47 ±12,93 ani

Pentru evaluarea consumului de alcool s-au urmărit statusul de consumator de alcool, tipul de alcool consumat și frecvența consumului.

### Rezultate și discuții

Evaluarea simplistă a statutului de consumator de alcool nu a relevat o frecvență mai mare a evenimentelor coronariene acute la consumatorii de alcool, la care prevalența ECA a fost de 5,28% (32/606). Dimpotrivă, cel puțin în lotul studiat, ECA au fost mai frecvente în rândul neconsumatorilor de alcool, la care prevalența evenimentelor coronariene acute a fost de 7,6% (19/250). Această "nepotrivire" conform căreia consumul de alcool ar fi unul din principalii factori implicați în apariția ECA a suferit în ultimele 2 decenii profunde ajustări. Deși nu a fost identificată o relație statistică semnificativă, riscul mai mare la neconsumatorii de alcool cu aproape 50% ar sugera mai degrabă o implicare a consumului de alcool ca rol protector al apariției evenimentelor coronariene acute (RR=0,69; IC95% 0,41 – 1,2; p=0,19). În realitate, evaluarea rolului agresor sau protector al consumului de alcool trebuie mult nuanțată.

Astfel, consumul de alcool a fost diferit ca pondere în rândul subiecților de sex masculin și de sex feminin. La bărbați rata consumatorilor de alcool a fost de 85,79%, din totalul de 382 de subiecți de sex masculin un număr de 326 s-au declarat consumatori de alcool. La femei mai puțin de 60% au recunoscut că sunt consumatoare de alcool, doar 280 de subiecți de gen feminin din totalul celor 477 de subiecți care au acceptat să răspundă la această întrebare s-au declarat consumatori de alcool (58,7%), 6 persoane au refuzat să răspundă.

Numărul de subiecți care s-au declarat consumatori de alcool a fost de 606 subiecți, ceea ce ridică prevalența consumului de alcool în rândul subiecților lotului la 70,71%. Această rată relativ mare nu contorizează nici frecvența, tipul sau durata consumului de alcool, ea fiind legată de specificul socio-cultural al regiunii de sud a țării, din care face parte județul Olt.

Frecvența mare a consumului de alcool face adesea dificilă identificarea potențialului său rol în participarea ca factor cauzal, accelerador sau potențator sau dimpotrivă protector în etiologia și întreținerea patologiei în general. Mai mult decât atât posibilitatea participării unor factori de confuzie cu generarea de bias-uri sistemice și dificultatea controlării acestora este una dintre marile provocări în designul tuturor studiilor de evaluare a rolului consumului de alcool în bolile cardiovasculare. (3,5,6,7)

La subiecții de gen masculin, prevalența evenimentelor coronariene acute a fost mai ridicată în rândul consumatorilor de alcool, 5,52% dintre aceștia prezentând ECA, spre deosebire de subiecții care nu s-au declarat consumatori de alcool la care prevalența evenimentelor coronariene acute a fost 3,77%, conturând o afectare prin ECA de 1,47 ori mai mare la consumatorii de alcool, deși riscul la aceștia nu a fost identificat ca fiind semnificativ statistic.

Este probabil ca diferențele legate de tipul, ritmul și durata consumului de alcool să fie cele care modifică atât de substanțial frecvența evenimentelor coronariene acute la femei comparativ cu bărbații. (2,3,8).

Consumatorii zilnici de vin au prezentat o prevalență a evenimentelor coronariene acute de 17,24%, din totalul celor 29 de consumatori zilnic de vin 5 subiecți dezvoltând evenimente coronariene acute. În mod paradoxal la subiecții care au declarat că nu sunt deloc consumatori de vin prevalența evenimentelor coronariene acute a fost ridicată, valoarea acesteia fiind de 12,5%, din cei 24 de neconsumatori de vin 3 subiecți au prezentat evenimente coronariene acute.

La consumatorii care consumau vin cu o frecvență mai mică decât cea zilnică, prevalența evenimentelor coronariene acute a fost de 6% sau sub 6%. Cea mai mică prevalență a evenimentelor coronariene acute a fost pentru subiecții care obișnuiau să consume vin de 2-3 ori pe lună (2,08%), diferențe similare fiind raportate și de alte

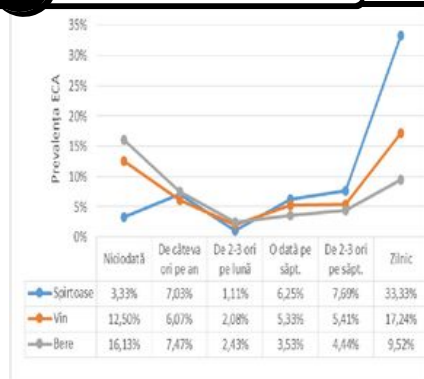


Figura nr. 1 – Prevalența ECA în funcție de tipul și frecvența consumului de băuturi alcoolice.

În privința consumului de bere s-a remarcat o prevalență cu o valoare foarte ridicată, nu la marii consumatori de bere, ci dimpotrivă la cei care nu consumau bere deloc. La aceștia prevalența evenimentelor coronariene acute a fost de 16,13%, un număr de 5 subiecți din totalul celor 31 de subiecții care declaraseră că nu consumau deloc bere fiind afectați de evenimente coronariene acute. Mai mult decât atât prevalența evenimentelor coronariene acute a fost mai mare chiar și decât prevalența ECA înregistrată la subiecții care consumau zilnic bere, la care valoare prevalenței a fost de sub 10% (9,52%).

Consumul de bere nu pare a modifica aproape deloc prevalența evenimentelor coronariene acute a celor care consumă bere cel mult o dată pe săptămână, prevalența pentru aceștia fiind de 4,52% comparativ cu cei care consumă zilnic sau săptămânal bere, la care prevalența evenimentelor coronariene acute a fost de 5,41%.

Cel puțin tipul de băutură alcoolică modulează puternic prevalența evenimentelor coronariene acute. Astfel, băuturile spirtoase sunt de departe cel mai puternic implicate în posibilitatea de a se asocia cu evenimente acute dacă sunt consumate zilnic (33,33%). Prevalența evenimentelor coronariene acute la consumatorii de vin zilnic (17,24%) a fost de aproape 2 ori mai mică decât cea constatată pentru băuturi spirtoase. Bere consumată chiar cu o frecvență zilnică s-a asociat cu cea mai mică prevalență a evenimentelor coronariene acute (9,52%), de peste 3 ori mai mică decât cea constatată pentru băuturi spirtoase. În ultimii 30 de ani mai multe studii au încercat să prezinte și să explice diferențele legate de prevalență și mortalitate în relație cu tipul de alcool consumat. (1,4,5, 10, 11)

De asemenea consumul ocazional de băuturi alcoolice este asociat cu riscul cel mai mic al apariției ECA. Consumatorii zilnici de alcool sunt cei mai predispuși să dezvolte ECA, băuturile spirtoase consumate zilnic fiind cele mai periculoase, urmate de vin și bere. (1,3,4,8,9)



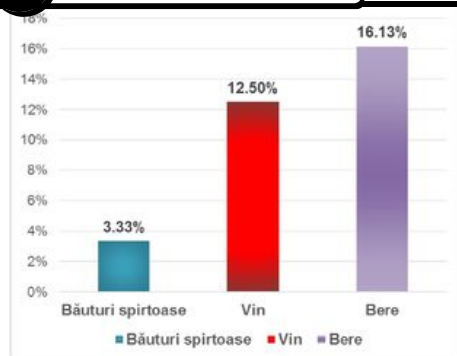


Figura nr. 2 – Prevalența ECA la subiecții care nu consumau deloc un anumit tip de băutură alcoolică

Unul din aspectele spectaculoase relevate de acest studiu este prevalența diferențiată a evenimentelor coronariene acute în funcție de tipul de alcool la cei care nu consumau deloc un anumit tip de alcool. Dacă pentru băuturile spirtoase prevalența scăzută a ECA este firească, faptul că la subiecții care nu consumau vin deloc prevalența ECA era de peste 10% (12,5%), dar mai ales la neconsumatorii de bere care prezentau o prevalență de peste 15% (15,3%) a evenimentelor coronariene acute, pledează pentru posibila implicare cu un rolul mai degrabă protector al consumului moderat de bere sau vin. Aceste rezultate sunt sugerate și de alte studii. (1,3,5,7)

#### Concluzii.

În concluzie, consumul chiar și cu o frecvență zilnică de băuturi alcoolice afectează în mod diferit starea de sănătate în general și apariția evenimentelor coronariene acute. Cel puțin tipul de băutură alcoolică modulează puternic prevalența evenimentelor coronariene acute, iar alături de o frecvență moderată a consumului se poate aprecia un rol mai degrabă protector.

Demonizarea sau dimpotrivă minimalizarea riscurilor medicale, psihologice și sociale asociate consumului de alcool este o greșeală în strategiile educaționale destinate controlului consumului de alcool. În realitate consumul moderat de alcool, în special de vin și bere nu numai că nu se asociază puternic cu afectarea cardiovasculară, dar se poate confirma un rol protector pentru anumite afecțiuni.

#### Bibliografie:

1. Bobak M, Skodova Z, Marmot M. Effect of beer drinking on risk of myocardial infarction: population based case-control study. *BMJ*. 2000;320:1378–9
2. Bradley KA, Donovan DM, Larson EB. How much is too much? Advising patients about safe levels of alcohol consumption. *Arch Intern Med.* 1993;153:2734–2740.
3. Corrao G, Rubbiati L, Bagnardi V, et al. Alcohol and coronary heart disease: a meta-analysis. *Addiction*. 2000;95:1505–23
4. Costanzo S, Di Castelnuovo A, Donati MA, Iacoviello L and de Gaetano G. Cardiovascular and Overall Mortality Risk in Relation to Alcohol Consumption in Patients With Cardiovascular Disease. *Circulation*. 2010;121:1951-1959

6. Emberson JR, Bennett D.A. Effect of Alcohol on Risk of Coronary Heart Disease and Stroke: Causality, Bias, or a Bit of Both? *Vasc Health Risk Manag.* 2006 Sep; 2(3): 239–249.
7. Fillmore KM, Kerr WC, Bostrom A. Changes in drinking status, serious illness and mortality. *J Stud Alcohol.* 2003;64:278–85.
8. Hinesa LM, Rimmb EB. Moderate alcohol consumption and coronary heart disease: a review. *Postgrad Med J* 2001;77:747-752 doi:10.1136/pmj.77.914.747
9. Naimi TS, Brown DW, Brewer RD, et al. Cardiovascular risk factors and confounders among nondrinking and moderate-drinking U.S. adults. *Am J Prev Med.* 2005;28:369–73.
10. Renaud S, de Lorgeril M. Wine, alcohol, platelets, and the French paradox for coronary heart disease. *Lancet.* 1992;339:1523–6. [PubMed]
11. Wannamethee SG, Shaper AG. Type of alcoholic drink and risk of major coronary heart disease events and all-cause mortality. *Am J Public Health.* 1999;89:685–90;

Prof.înv.primar ȘOMÎTCĂ ANA MARIA

e-mail:[somitcaanamarial993@yahoo.com](mailto:somitcaanamarial993@yahoo.com)

Liceul Tehnologic „Nicolai Nanu” Broșteni, Suceava.

### Utilizarea metodică a manualului digital la disciplina *Comunicare în limba română* în clasa a II-a. Avantajele utilizării acestuia

**Rezumat:** Curriculum pentru învățământul primar aduce schimbări prin introducerea manualului digital ca resursă educațională modernă. La clasa a II-a, în cadrul disciplinei *Comunicare în limba română* manualul digital poate fi utilizat în diferite moduri și prezintă multe avantaje. În calitate de cadre didactice trebuie să fim reflexivi și să fim pasul cu evoluția societății și a educației.

**Cuvinte cheie:** *comunicare limba română, manual digital, utilizare, avantaje;*

În clasa a II-a, potrivit prezentei programe școlare, elevii realizează studiul Comunicării în limba română, început în clasa pregătitoare și continuat în clasa I. Comparativ cu clasa pregătitoare și cu clasa I, studiul disciplinei în clasa a II-a asigură o dezvoltare progresivă a competențelor, precum și a celorlalte achiziții dobândite de elevi, în plan cognitiv și acțional.

Începând cu anul școlar 2013-2014 pentru clasele I și a II-a au fost aprobate manualele digitale ca prim proces de modernizare a învățământului românesc, de adaptare la realitățile societății contemporane. Procesul de actualizare și modernizare a manualelor se desfășoară în paralel cu revizuirea programelor școlare pentru învățământul preuniversitar. **Manualele pentru clasele I și a II-a** sunt, așadar, o consecință firească a aplicării noului curriculum. Introducerea formatului digital este un pas în plus pe care MEN îl face pentru adaptarea învățământului românesc la tendința mondială de utilizare a tehnologiei informației în procesul de predare – învățare.

În munca de zi cu zi și cu diferiți copii din diferite generații, am considerat că este nevoie de multă implicare. Mesajele transmise trebuie înțelese cât mai corect pentru ca să poată fi puse în practică cât mai ușor. Am fost foarte entuziasmată și am desfășurat multe activități în care am utilizat manualul digital.

Pentru exemplificare am ales Manualele digitale ale editurii CD PRESS, autori Iliana Dumitescu, Nicoleta Ciobanu- *Comunicare în limba română, clasa a II-a* și Iliana Dumitescu, Nicoleta Ciobanu, precum și Ghidul profesorului pentru învățământul primar – © Copyright CD PRESS 2014.

Manualele Editurii CD PRESS au fost create astfel încât să constituie un veritabil suport educațional pentru formarea competențelor specifice prevăzute de programele școlare și continuării activităților de învățare atractive, adaptate particularităților de vârstă ale copiilor. Activitățile propuse în manuale au în vedere:

- stimularea interesului elevilor pentru învățare;
- abordarea integrată a învățării;
- valorificarea experiențelor de învățare ale copiilor de vârstă școlară mică;
- evidențierea utilității achizițiilor învățării în viața reală a fiecărui copil;
- crearea unor situații de învățare cât mai apropiate de realitatea cotidiană a copiilor, cunoscută de aceștia.

Varianta digitală a manualului de *Comunicare în limba română* – clasa a II-a oferă numeroase resurse atractive, grupate sub numele de activități multimedia interactive de învățare (AMII), după cum urmează:

În varianta digitală a manualului de *Comunicare în limba română* au fost incluse desene,

fotografii și planșe didactice (ilustrații reprezentative care însoțesc fiecare lecție de predare) și care se regăsesc și în varianta tipărită a manualului. Acestea sunt afișate pe ecranul calculatorului într-o formă mărită, pentru o mai bună observare și pot fi printate. Avantaje:

- Ajută la recunoașterea în ilustrație a personajelor, a locului și a momentului.
- Facilitează vizibilitatea detaliilor pline de semnificație pentru conținutul textului.
- Servesc ca suport pentru povestirea după imagine.
- Oferă posibilitatea inițierii unor discuții introductive pornind de la imagine.

- Permite scrierea de propoziții sau scurte texte pornind de la imagine

Respectând programa școlară, manualul de Comunicare în limba română – clasa a II-a pune la dispoziție două categorii de activități multimedia animate, care ajută la exersarea citirii și dezvoltarea capacității de a recepta mesaje orale, elemente de bază în formarea competenței de comunicare.

### 1. Materiale video pentru exersarea citirii

Această activitate este corespondentul citirii model sau a citirii demonstrative făcute de cadru didactic, având în plus o componentă vizuală accentuată, prin asocierea mesajului scris cu cel audiat și invers. Totodată, pe ecran este afișată ilustrația reprezentativă a textului, care transpune elevul în spațiul și atmosfera sugerate de text.

Avantaje:

5. Permite întreruperea filmului ori de câte ori se dorește acest lucru, oferind posibilitatea inițierii unor discuții cu privire la un fragment de text audiat sau exersarea scrierii c dictare.
5. Susține pronunțarea clară, articulată a sunetelor, silabelor, cuvintelor și a propozițiilor.
5. Contribuie la exersarea citirii corecte, clare și expresive.
5. Sprijină exersarea citirii cu intonația corespunzătoare conținutului și semnelor de punctuație folosite, reglarea ritmului citirii, a respirației, conștientizarea legăturii di pauzele impuse de semnele de punctuație învățate.
6. Favorizează citirea pe roluri, prin asocierea imaginii cu vocea personajului.

### 2. Materiale video pentru dezvoltarea capacității de a recepta mesaje orale.

Această activitate permite ascultarea unor dialoguri animate deosebit de antrenante. Sunt utile îndeosebi pentru formarea unor deprinderi de receptare a mesajelor orale și de exersare a capacității de comunicare. Avantaje:

Ajută la recunoașterea personajelor prezentate în textul de bază al lecției.

Stimulează dorința de exersare a capacității de comunicare.

Oferă posibilitatea inițierii unor discuții pornind de la dialogul animat.

Permite observarea succesiunii de replici într-un dialog.

**Tipuri variate de exerciții interactive** Iată câteva dintre tipurile de exerciții interactive incluse în manualul digital:

- exerciții de realizare a corespondenței dintre cuvinte și imagini, dintre enunțuri și imagini,
- dintre personaje și replicile acestora;
- exerciții de selectare a cuvântului corect, a enunțurilor adevărate etc.;
- exerciții de ordonare a unor imagini/cuvinte/enunțuri în ordinea solicitată prin cerință etc.;
- exerciții de recompunere a unor propoziții etc.

Avantaje:

Facilitează exersarea unor noi conținuturi într-o formă accesibilă și atractivă.

La reluarea exercițiului, itemii sunt redați într-o nouă ordine, contribuind astfel la rezolvarea conștientă a sarcinii.

Dezvoltă capacitatea de asociere și de integrare a cunoștințelor la nivel interdisciplinar.

Exemplu: Ursul păcălit de vulpe Activități: audiere text/ imagini din poveste/ povestire după imagini/discuții libere/realizarea unor interviuri.

În calitate de cadre didactice trebuie să ținem pasul cu evoluția societății și implicit a educației. Fiind în era informațională trebuie să ne integrăm, mai ales că reforma sistemului de învățământ are ca obiective schimbarea mentalității și formarea unor dascăli reflexivi, utilizând calculatorul și implicit manualul digital în activitatea didactică.

### Bibliografie:

1. Ghidul profesorului pentru învățământul primar – © Copyright CD PRESS 2014.
2. \*\*\*Programa școlară pentru disciplina Comunicare în limba română (clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a), aprobată prin ordinul ministrului Nr. 3418/19.03.2013;
3. \*\*\*Curs formare - Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii din clasele I-IV, program de formare continuă de “blended learning” pentru cadrele didactice din învățământul primar.

Lector dr. Maria Marcu

e-mail: [marcu\\_mariaa@yahoo.com](mailto:marcu_mariaa@yahoo.com)

Universitatea Lucian Blaga din Sibiu



### Familia și școala – agenți ai socializării integrative.

**Rezumat:** Evoluția structurilor fizice și psihice care au loc în ontogeneza umană sunt programate genetic pentru a servi unei cât mai bune adaptări a omului în interacțiunea cu mediul. Depășind pragul biologicului, în dezvoltarea sa ca ființă socială, omul este supus unor influențe externe care îi reglează conduita prin intermediul procesului de socializare, astfel încât să dobândească și să manifeste comportamente considerate dezirabile în societate. Familiei și școlii le revine sarcina de a –și pregăti copiii să fie apti pentru a îndeplini roluri sociale specifice.

**Cuvinte cheie:** familie, școală, socializare, integrare socială.

În trecerea sa prin lume individul uman este supus, încă de la naștere, acțiunii unor factori externi care influențează devenirea sa în diferitele etape ale vieții. Definitiv în evoluția copilului este influența familiei asupra dezvoltării sale fizice, psihice și morale „Copilul când e mic se aseamănă cu o bucată de aluat, căreia i se poate da orice formă (...); părinții au, prin urmare, putința să facă din fragedele lor odrasle aceea ce vor” (apud Stănculescu, 1998, p. 53).

Literatura de specialitate (Giddens, 2001) făcând referire la cazul unui copil nesocializat „copilul sălbatic din Aveyron”, crescut departe de un contact social normal și găsit într-o zonă împădurită din sudul Franței pe data de 9 ianuarie 1800, remarcă faptul că deși în urma controlului medical la care acesta a fost supus nu a fost evidențiată nici o anomalie majoră, scotea doar niște urlete ciudate și părea mai degrabă animal decât om. Deși s-a încercat formarea unor deprinderi specific umane, reușita a fost parțială: a învățat deprinderile de igienă, a acceptat să poarte haine și să se îmbrace; nu a arătat însă nici un fel de interes pentru jocuri și jucării, iar conținutul vocabularului era format doar din câteva cuvinte, deși nu era lipsit de inteligență, gândire sau putere de judecată. A rămas însă întrebarea dacă situația sa a fost determinată de izolarea socială la o vârstă la care alți copii dobândeau deprinderi specifice sau de existența unei anomalii mentale, rămasă la acea vreme, nedepistată.

Este însă cert faptul că lipsa contactelor cu ființe de același fel a determinat o evoluție aproape nediferențiată față de comportamentul animal; chiar acele caracteristici specific umane se estompează în ontogeneza în lipsa unui mediu stimulativ adecvat. Trecerea de la stadiul biologic de „individ” la statutul de „persoană” are loc numai prin interacțiune socială. Devenirea omului se produce prin socializare. Interacțiunea dintre individ și mediu începe odată cu primele contacte pe care un copil le are încă de la naștere în familie și apoi în școală.

Definiții ale socializării:

- „proces psiho-social de transmitere – asimilare a atitudinilor, valorilor, concepțiilor sau modelelor de comportare specifică unui grup sau unei comunități în vederea 24 formării, adaptării și integrării sociale a unei persoane.” (Zamfir, Vlăsceanu, 1998, p.546);
- „proces complex de formare și dezvoltare a omului ca ființă socială, de adaptare și integrare a individului în societate prin asimilarea valorilor sociale și morale”. (Turcu, Turcu, 2000, Dicționar de psihologie școlară, p.463);
- „mecanism prin care societatea se reproduce în configurația atitudinală și comportamentală a membrilor săi.” (Mihăilescu, 2003, p.84)
- 

#### Rolul familiei în socializarea copiilor

Familia constituie primul factor în procesul de socializare al copilului. În cadrul familiei se realizează socializarea primară și anticipativă prin care copilul învață să se raporteze, să comunice și să interacționeze în societate (Batâr, 2004)

În primii ani de viață socializarea se realizează mai ales sub influența părinților; copilul începe să se identifice cu părinții (în special cu părintele de același sex) în perioada antepreșcolară. Formarea conștiinței de sine este strâns legată de formarea identității de gen și de formarea unor comportamente sociale specifice. Părinții sunt primii agenți de socializare iar familia primul mediu de socializare. Rolul lor este acela de a se preocupa, pe lângă asigurarea satisfacerii nevoilor biologice și de securitate, de educația copilului. Socializarea primară se realizează în perioada copilăriei până la vârsta școlară însă influența familiei în procesul socializării continuă și după această vârstă pe toată perioada în care copilul se află în familie. În familie copilul învață primele reguli de comportament și începe să conștientizeze consecințele respectării /nerespectării regulilor de conduită. În această primă etapă a socializării, în cadrul familiei, copilul deprinde noțiuni cu privire la: datorie, responsabilitate, interdicție. Atunci când copilul devine capabil să înțeleagă, părinții încep să-l învețe să acționeze într-un mod acceptabil social. Socializarea copilului se realizează sub două tipuri de influențe: unele sunt spontane, neintenționate, altele sunt intenționate, reprezentând educația propriu-zisă.

Părinții oferă copiilor modele de viață în funcție de valorile asumate în cadrul familiei. Când părinții oferă copiilor exemple pozitive, aprobă sau dezaproabă anumite fapte, transmit de fapt copilului sistemul lor propriu de valori. Tot în familie se realizează formarea deprinderilor corespunzătoare vârstei copilului și achiziția limbajului prin intermediul căruia se dezvoltă capacitatea copilului de a gândi, de a comunica și de a aprecia semnificația unor simboluri sociale, de a face diferența între bun - rău, frumos – urât.

Socializarea permite copilului, prin însușirea modelelor culturale specifice, adecvarea conduitei acestuia la cerințele impuse de familie compatibile cu valorile și normele societății. P. Mureșanu (1981), consideră învățarea socială ca fiind mecanismul fundamental al socializării, dar în asimilarea conduitei de grup importantă este și influența socială, controlul social, presiunea socială și creativitatea socială.

Rolul familiei în socializarea copilului este primordial în primii ani de viață. “Cei șapte ani de acasă” sunt rezultatul modului în care familia și-a exercitat funcția de socializare și a pregătit copilul pentru etapele viitoare ale vieții.



**Rolul școlii în socializarea copiilor**

Copilul până la vârsta preșcolară se află, în condiții de normalitate, în exclusivitate în grija familiei sale. Atunci când este inclus în sistemul de învățământ, copilul își petrece o parte din timp în cadrul instituției în care este școlarizat însă instituțiile educative nu pot înlocui familia, pot doar să completeze educația copilului și să sprijine familia în asigurarea continuității procesului de socializare.

În procesul de formare a copilului, socializarea și educația sunt factori complementari: prin socializare individul uman învață să se conformeze normelor sociale sub influența mediului social și prin intermediul educației se asimilează experiența socio-culturală în mod dirijat și sistematic (Batâr, 2003, p. 81). Atât socializarea cât și educația vizează ca finalitate integrarea socială.

E. Durkheim (1980, p.39), considera că educația este o "socializare metodică a tinerei generații exercitată de societate asupra individului în scopul modelării sale ca ființă umană. Educația este acțiunea exercitată de către generațiile adulte asupra celor ce nu sunt coapte pentru viața socială. Ea are ca obiect să provoace și să dezvolte la copil un număr oarecare de stări fizice, intelectuale și morale, pe care le reclamă de la el atât societatea politică în ansamblul ei, cât și mediul special căruia îi este cu deosebire destinat". Educația este mijlocul prin care societatea își asigură propria supraviețuire.

În cadrul școlii ca formă de organizare socială, elevul de diferite vârste învață să se supună unor noi tipuri de norme și să asimileze valori comune tuturor membrilor acestui tip de instituție care acționează în prelungirea celor asimilate în interiorul familiei. Pentru copii care au crescut în afara unui cadru familial favorabil, în familii substitutive sau în instituții de ocrotire, cadrele didactice pot constitui repere morale și persoane de sprijin în procesul de socializare.

Un aspect esențial în formarea identității elevului îl constituie pregătirea profesională. Pregătirea lui pentru rolurile vieții, inclusiv în plan profesional este influențată încă din copilărie de către părinți prin orientarea pe care aceștia o dau copilului în funcție de nivelul lor educațional, statutul social, propriile aspirații și aspectele culturale specifice grupului de proveniență. Desăvârșirea educației și opțiunea pentru o profesie se realizează pe parcursul școlarității. Interesele comune, aspirațiile și modalitatea de proiectare a viitorului sunt factori care influențează dinamica grupului de prieteni ai elevului.

**Socializarea – premisă a integrării sociale.**

Copilul vine pe lume într-o familie cu o anumită zestre ereditară, situație socială, economică și culturală. Ceea ce părinții au preluat de la înaintași este ceea ce vor transmite noii generații. Modelele culturale se perpetuează astfel din generație în generație, replicând comportamente pe care societatea le va aproba, tolera sau sancționa. Dar care sunt instanțele și mecanismele de reglaj prin care societatea poate interveni și corecta ceea ce este inadecvat cerințelor sale? Este școala atât un agent de socializare cât și o instanță evaluatoare? Doar în condițiile în care școala îndeplinește acest dublu rol ea își atinge finalitatea educativă de integrare socială prin procesul de socializare. Școala poate, prin intermediul dascălilor să ofere ceea ce nu întotdeauna poate oferi familia: exemple de conduită socială și morală. Și mai dispune de statutul autorității recunoscute, ceea ce lipsește uneori mediului familial care este mai mult un mediu afectiv decât unul autoritar. Educația socială realizată în școală alături de cea cognitivă nu trebuie privită ca pe o impunere a unor cutume care formează oameni conformiști și obedienți ci ca pe o ofertă de dezvoltare a gândirii critice care să permită o analiză comprehensivă a valorii și a non – valorii, abordare care va determina alegeri personale asumate în urma interiorizării normelor sociale.

Ceea ce începe bine în familie trebuie să se desăvârșască în școală. Ceea ce nu începe bine în familie trebuie să se corecteze în școală. Iată câteva dintre motivele pentru care școala poate juca un rol important în modelarea personalității elevilor:

- Copiii petrec foarte mult timp la școală interacționând în interiorul unei microsocietate (clasa);
- Cadrele didactice, profesioniști ai educației, dispun de metode și mijloace prin intermediul cărora acționează științific, intenționat, sistematic, având scopuri determinate;
- Părinții copilului pot fi atrași în activități organizate la nivelul școlii, astfel încât să devină parteneri în procesul de socializare a copiilor și chiar să fie supuși ei înșiși unor procese de transformare prin participarea activă la acțiuni.
- Școala poate asigura o socializare în concordanță cu necesitățile și schimbările societății și poate totodată provoca, prin educație, schimbările necesare evoluției la nivelul unei societăți.
- Integrarea școlară este un prim pas în procesul integrării sociale.

Integrarea socială înseamnă adaptare la mediul social, la cerințele conviețuirii sociale, prin stabilirea unor relații de echilibru între indivizi sau grupuri printr-o soluționare constructivă a conflictelor. Integrarea socială este posibilă atunci când se produc, prin educație, schimbări benefice la nivelul ambelor sisteme: om și societate.

**Bibliografie:**

1. Batâr, Dumitru.(2003). *Sociologie*. Editura Universității „Lucian Blaga”
2. Batâr, Dumitru.(2004). *Familia în dinamica societății*. Sibiu: Editura Universității “Lucian Blaga”.
3. Durkheim, Emile (1980). *Educație și sociologie* (trad. Stoian, Iorgu) București: Editura Didactică și Pedagogică
4. Giddens, Anthony (2001). *Sociologie*. București: Editura BIC ALL
5. Mihăilescu, Ioan (2003). *Sociologie generală. Concepte fundamentale și studii de caz*. Iași: Editura Polirom
6. Mureșan, Pavel.(1981). *Învățarea socială*. București: Editura Albatros.
7. Stănculescu, Elisabeta.(1998). *Sociologia educației familiale*. Volumul II. Familie și educație În societatea românească. O istorie critică a intervenționismului utopic. Iași: Editura Polirom
8. Zamfir, C., Vlaseanu, L., ( coord.)(1998). *Dicționar de Sociologie*. București: Editura Babel



Dragoș Huțuleac

e-mail: [hutuleacd@yahoo.com](mailto:hutuleacd@yahoo.com)

Universitatea „Ștefan cel Mare” -Suceava

## Pledoarie pentru spiritualitatea românească

### Rezumat:

*Prin acest articol, vreau să repunem în drepturi spiritualitatea autohtonă, singura capabilă să ne modeleze ființa neamului într-un tot armonios.*

*Vom porni așadar; pe urma etnicului, a spiritualității populare, a elementelor de autenticitate ce caracterizează ființa neamului în jurul căreia fiecare din noi gravităm, fie că vrem sau nu să ne dăm seama de aceasta. Iar asta nu o facem ca pe o împotrivre adusă globalizării, ci din contra, vrem să o ajutăm. Globalizarea, în sensul ei cel mai profund, este posibilă numai atunci când vom înțelege profunzimea spirituală a fiecărei țări în parte. Ceea ce urmărim prin prezenta lucrare este apropierea românilor de ei înșiși. Abia după ce vom cunoaște adevărata față a culturii române putem să ne hotărâm dacă renunțăm sau nu la aceasta.*

*În articolul nostru vom face apel la gânditorii români care au intuit în spiritualitatea românească o lume a tuturor posibilităților; o lume culturală cu nimic mai prejos așa-ziselor mari culturi care au marcat omenirea.*

*Sperăm, prin demersul nostru, să apropiem societatea românească de trecutul său. Acel trecut pe care ne sprijinim identitatea națională și care ne va reda respectul de sine, dacă îl repunem în drepturi. Poporul care nu-și respectă trecutul, nu are niciun viitor spune tradiția românească. Dar ce ne facem atunci când un popor nu are nici măcar prezent? La această întrebare vom încerca să răspundem în lucrarea de față.*

**Cuvinte cheie:** românism, spiritualitate, globalizare, tradiții, cunoaștere

### 1. Despre globalizare și teama de subiectivism național

Ne aflăm în plin proces de globalizare. Lumea trece prin schimbări de structură și fond care ar trebui să corespundă necesităților noului mileniu. Ar trebui să-i asigure liniștea. Dar nu se întâmplă chiar așa. Asistăm mai degrabă la înstrăinarea omului de el însuși, la uniformizarea societății și încadrarea sa în niște norme care nu corespund realităților interioare specifice idealurilor sociale. Trăim momente de confuzie: umanitatea se găsește într-un stadiu haotic, există crize mondiale și eșecuri ale tuturor principiilor etice și morale. Oamenii s-au lansat în războaie, unii contra altora și toți contra tuturor.

În aceste momente, nu ne mai rămâne alt remediu decât să ne afundăm în înțelepciunea trecutului, să extragem din codice orientarea precisă pentru a ne călăuzi în momentul prezent, să bem din izvorul tradițiilor, să căutăm primele albi ale înțelepciunii gândirii autohtone. Trebuie să identificăm acele elemente ale spiritualității naționale care au rezistat istoriei, care au rămas fidele lor înșiși. În ele stă ființa neamului. Pe ea o invocăm atunci când vine vorba de identitate națională. Alte invocări nu sunt decât de protocol. Pe ele circumstanța e ceea ce le caracterizează, în timp ce cealaltă, stă sub semnul eternității.

În paginile care urmează, vom căuta să ne apropiem de o Românie profundă, nu o Românie televizată. O vom pune față în față cu globalizarea și provocările pe care aceasta le aduce identității naționale. Pentru a reuși acest lucru, trebuie să fim conștienți că filosofia autohtonă este strâns legată de istoria națională și că o creionare a specificului național este posibilă numai prin înțelegerea doctrinelor trecute, care au format contextual acest neam.

Lucrarea de față încercarea o abordare cât mai lipsită de complexe a istoriei gândirii românești, o abordare care să corespundă adevărului interior al poporului român, chiar dacă asta duce din start la o interpretare oarecum subiectivă a acesteia. Dar abordarea cu pricina nu este neapărat o nenorocire. Subiectivismul merge mână în mână cu umanitatea, chiar o definește, deși valoarea sa de adevăr este mereu pusă sub semnul întrebării și deseori contestată. Noica consideră că există o teamă de subiectivism datorită faptului că exigențele vieții intelectuale ar presupune o desolidarizare de noi înșine, dar tot el crede că unirea cu noi înșine, pe care o crează subiectivismul, ne oferă o perspectivă mai apropiată de adevăr.

### 2. Istoria ca și creație a prezentului

Pentru a înțelege mai bine cele afirmate mai sus, trebuie să înțelegem că, atât din punct de vedere istoric cât și filosofic, trecutul este o creație a prezentului și că „interesele actuale, valorile, ideologiile și miturile prezentului ne ghidează în căutarea noastră prin faptele trecute. Chiar și cercetătorul cel mai «obiectiv» își înțelege obiectul investigat prin prisma unor interese. A unor diferențieri de relevanță, de semnificație ce aparțin prezentului.” Cu alte cuvinte, acest articol, nu va avea o valoare cognitivă, ci mai degrabă una comprehensivă. Vom încerca să gestionăm informațiile avute astfel încât, să le situăm într-un context temporal ce le este propriu, insistând pe specificul lor național, determinând astfel o paradigmă spirituală românească autohtonă, pusă în evidență tocmai prin relația avută de către aceasta cu anumite curente tipice diferitelor culturi de pe mapamond.

### 3. Spiritul românesc „în cumpătul vremii”

Pentru a caracteriza specificul gândirii românești, Alexandru Surdu se folosește de ideile lui Hegel și Mircea Vulcănescu arătând există un spirit românesc, o formă de manifestare metafizică caracterizată de „spiritul locului”, arătând că românii se întorc mereu la religie și formele de manifestare tradiționale ori de câte ori contextul istoric și social impun acest lucru. Avem, așadar, un tipar spiritual de la care plecăm în construcția noastră culturală ulterioară, ce ne permite să construim un profil metafizic propriu raportându-ne la niște coordonate existențiale ce ne definesc destul de clar ca popor.

Prin urmare, există în cele din urmă un spirit românesc autohton, un sentiment românesc al ființei bine intuit de către Noica, care este înscris în codul nostru genetic și



corespunde Ființei noastre ca popor în sensul de unicitate a firii, unicitate ce răspunde nevoii de identitate; o identitate cu specific etnic ce corespunde vocației de a fi român.

În sprijinul acestei idei vine Constantin Rădulescu-Motru care susține că: „*Etnicul este echilibrul sufletesc și trupesc, pe care un popor îl realizează prin adaptarea sa la mediul geografic. În caracterele lui regăsim influențele climei și a regiunii pământului, vecinătățile culturale și dispozițiile rasei etc., influențe datorite de natură nu cucerite prin forțarea poporului. Etnicul este acumulare, vocația este creare. Pe baza etnicului, ființa românului dobândește dreptul de a figura în muzeul etnografic al omenirii. Dreptul de a participa la viața istorică a omenirii îl dă numai conștiința vocației de român.*”

Iar ca să ajungem la această conștiință, trebuie neapărat să cunoaștem istoria gândirii naționale cu tot ce implică ea. Trebuie să speculăm orice urmă de metafizic, începând cu tradițiile, obiceiurile, lumea rurală, acea lume primordială a conștiinței de sine și să le indentificăm mai apoi în operele și creațiile gânditorilor români, al căror rol a fost acela de a prelucra informația deja avută și de a o reda într-o formă accesibilă propriului nostru sistem de valori apărute într-un anumit context istorico-social, care variază de la epocă la epocă. Astfel, recursul la tradiție, are rolul de liant între diverse momente ale gândirii românești. Tradiția și specificul etnic, coagulează diverse aspecte ale respectivei gândiri în decursul timpului, dându-i un aspect unitar și continuu.

#### 4. Întoarcerea la origini - o pedagogie autohtonă a spiritului național

Vorbim practic, despre ancorarea tradiției în unitatea rațiunii și modul în care rațiunea își găsește locul în continuitatea paradigmatelor istorice. Acesta perspectivă este utilă demersului nostru deoarece ceea ce este consfințit de tradiție capătă o autoritatea anonimă ce influențează comportamentul și felul nostru de gândi de-a lungul timpului. Această raportare la tradiție, la datină, conturează niște principii existențiale care compun ființa istorică a neamului. Aceasta, cuprinde în structura ei, acele elemente spirituale autohtone pe care le regăsim sub aceleași forme și manifestări asemănătoare de la începutul timpurilor istorice ale unui popor, până în prezent. Trebuie totuși de menționat că interpretarea acestor prezențe simbolice sau manifestări spirituale, este diferită de la o perioadă istorică la alta, în funcție de puterea și voința de cunoaștere a manifestate de contextul socio-cultural al vremii la care ne raportăm

Toate acestea subliniază încă o dată valabilitatea tezei după care „înăuntrul disciplinelor filosofice, istoria filosofiei are rolul de *memento mori*. Ea aduce aminte filosofului că știința sa nu-și are încă obiectul și metoda bine definite”, că rămâne în deschidere și în reconstrucție. „*În alți termeni, este vorba de universal și specific național în filosofie și de valorificare în funcție de criterii obiective, de necesitățile tablei de valori a unei culturi și a unei istorii naționale determinate. Cuvintele lui Rădulescu Motru sunt edificatoare în acest sens: «Sintezele filosofice reprezintă forțe de propulsie în cultura fiecărei epoci; ele întrețin aspirațiile către ideal și cu deosebire aspirațiile spre unitate. Fiecare popor își face mândrie că în producția sa culturală apar asemenea sinteze, fiindcă originalitatea și continuitatea de apariție a acestora, dovedesc o energie vitală. Popoarele unitare și tari sunt în același timp popoarele de bogată tradiție filosofică.»*”

Evident, dacă analizăm sintagma „tradiție filosofică” în sens clasic, ipoteza unei gândiri, implicit a unei filosofii naționale cu specific autohton, cade. Situația poporului nostru la „porțile orientului”, nu a creat un climat propice unei dezvoltări culturale aidoma celei occidentale. Dar asta numai dacă privim din perspectivă strict științifică, științificul desemnând aici interpretarea materială a lumii și a realității așa-zise palpabile. De fapt, s-a încercat o materializare a energiilor subtile care dau sens universului fizic în care ne ducem existența. Bineînțeles, aceasta nu este o atitudine greșită vis-à-vis de misterele care ne înconjoară, greșită este în schimb investirea rezultatelor obținute cu valoare de adevăr absolut, excluzând astfel din perspectiva gândirii umane posibilitatea unui alt adevăr, care își are rădăcina în conștiința noastră intuitivă și primordială, în tradiția românească pe care trebuie să o privim ca pe o metafizică populară. Asta deoarece, într-o Europă în care folclorul a murit pe la 1900, inclusiv ca domeniu al cercetării, redescoperirea unei tradiții care se manifestă sub o formă sau alta, ca tipar de gândire, în majoritatea domeniilor care influențează societatea contemporană, devine aproape o necesitate. Trebuie să ținem cont că avem încă un bocet ritual care este încă viu în conștiința oamenilor de rând, o diversitatea a colindelor ce transmit un mesaj identic de la apariția lor până acum, niște proverbe (ce au altă profunzime decât aforismele profesorilor occidentali) și o doinire ce sintetizează o metafizică cu specific românesc evident, comparabilă cu metafizica cea mai savantă a lumii. „*Ea este și altceva decât metafizica contemporană bazată pe arhivarea alfabetică a ființării și pe inversarea rolului creației, care nu mai reprezintă manifestare transcendentă a Creatorului, ci manifestarea pragmatică a lumii. Oralitatea românească face posibilă astfel și o nouă antropologie, dar și un nou model de ființare spirituală în pragul intoxicației lumii cu pragmatism alfabetic și economic. Fiindcă, în timp ce cercetarea metafizică s-a încurcat în metodologii iluzorii de cunoaștere a lumii și a lui Dumnezeu, ce desființează vechimea cunoașterii noastre spirituale, tradiția noastră păstrează totuși legătura cu un alt tip de cunoaștere, de vechime primordială, anume cunoașterea mistică. Prin bocet sau colindă, prin doinire sau joc, prin geometrizarea simbolurilor sau noima proverbelor, prin descoperirea unor noi substraturi ontologice în cântecele populare, românul, deși acceptă participarea la schimbare, rămâne pe firul de comunicare cu Dumnezeu și pe făgașul cunoașterii Lui mistice.*”

Altfel spus, afirmațiile potrivit cărora ca popor nu am avea cultură, implicit filosofie proprie, decât începând cu secolul XX și mici momente punctuale în istoria anterioară acestui secol sunt, potrivit celor menționate mai sus, false. Deoarece „ideea de cultură a individului din mediul tradiției orale, neștiutor de carte trebuie regândită.” – fiindcă „analfabetismul (respectiv alfabetismul) reprezintă o chestiune formală: ni se indică modalitatea prin care cineva și-a însușit un anumit tip de cultură, orală/scrisă. Analfabetismul nu înseamnă o lipsă de cultură. Oralitatea, depozit uriaș de cunoștințe, are posibilitatea, prin mecanismele ei bine puse la punct și instituționalizate, să asigure individului cultura de care are nevoie.” Așadar, matricea stilistică a gândirii autohtone este contemporană gândirii occidentale, dar nu se poate identifica cu ea, deși tratează aceleași probleme. Una este conștiința de sine „poporală” ce ființează natura, în timp ce cealaltă o „dezființează” prin metoda experimentului critic, amândouă având, în cele din urmă, ca scop o cunoaștere cât mai exactă a lumii cu tot ceea ce implică aceasta.

#### 5. Spiritul românesc și cenzura istoriei

Ei bine, începând cu 1947 busola poporului nostru nu mai arăta, cum era firesc, nordul ci ne arăta estul. Astfel a început nu o tragedie, nu o oroare, ci o epocă care a instituit, în mod brutal ce-i drept, o nouă paradigmă aflată în neconcordanță cu adevărul nostru interior. O paradigmă care ne dicta destinul, în loc să ne lase să-l urmăm de





de către noul regim. Cei din urmă, înclinăm să credem că au acceptat compromisul tot ca pe o formă de rezistență, în sensul că erau mai utili propriului crez dacă erau în libertate, decât dacă se aflau în închisoare. Dovada în acest sens o reprezintă generațiile de intelectuali formate sub dictatura comunistă, ce au avut ca mentori intelectuali din vechea generație, păstrându-se astfel nealterată conștiința națională într-un fel de clandestinitate interioară care a dus, implicit, la formarea unor școli spirituale aparte, gen „școala de la Păltiniș” (deși, aici trebuie să menționăm că Noica a făcut totuși închisoare). În aceste școli, timpul era altul decât cel istoric. Adică venea de la sine și pleca de la sine. Era pe făgașul său normal.

Anul 1990 a venit cu un suflu nou și cu speranțe noi pentru români. Problema a apărut atunci când, acea busolă care părea a arăta din nou nordul, ne-a fost furată. Sau mai bine zis, nu a mai arătat nimic. Iar asta pentru că noii eroi spirituali ai țării nu au putut identifica acea continuitate a românismului cu „ă” din „a” care, după cum am arătat în rândurile precedente, a rezistat epocii. Astfel, s-au gândit să o ia de la zero, ignorând un fond spiritual care își contura deja maturitatea. Numai că, acest nou început nu a mai prins la mase. Românul anilor '90 dorea mai degrabă să fie vest-european, decât să fie el însuși, abandonând cultura sa națională, considerând - pe nedrept - că aceasta îl va trage înapoi.

Intuind neajunsurile pe care poporul român începea a-și ridica noua ființă, Petre Țuțea considera că poporul român nu este cu nimic inferior celui german sau francez, arătând că nicio invazie nu a reușit să-și impună stilul și credințele în acest spațiu geografic și spiritual, românii reușind să rămână fideli propriilor credințe și obiceiuri.

### 6. Percepția românismului în societatea contemporană

Adevărata problemă a trecutului este aceea că nu poate fi privit decât numai prin ochii prezentului, ori prezentul la ora actuală, este puțin nebulos. Există practic o nevoie de trecut care corespunde nevoii de identitate, iar istoria este cea care legitimează în prezent identitatea. Acest lucru este valabil atât pentru un individ, cât și pentru o națiune.

Atitudinea pe care o adoptăm vis-a-vis de românism, de sentimentul unicității naționale este greșită. Deoarece trecutul nu este vinovat de neputința noastră actuală. Ci noi suntem vinovați față de el că nu l-am creat altfel. Dorința unanimă de a îmbrățișa o cultură străină de fondul nostru spiritual și genetic, nu ne va ajuta să ne împlinim ca popor. Va dezvolta mai degrabă în noi știința supraviețuirii, care nu poate realiza fapte de importanță majoră în tezaurul culturii mondiale decât ca excepții limitate ca spațiu și rare în timp. Oricât am vrea să fim „la fel”, noi suntem totuși diferiți.

„Românul e foarte personalist, vrea să se remarce întotdeauna, să fie mai mult decât ceilalți, să se ia act de existența lui. Occidentalul, mai ales dacă ne gândim la german, oricât de individualist este, în societate personalitatea lui se șterge, se confundă cu masa, cu mișcările uniforme, militariste, disciplinate. Românul prețuiește societatea pentru plusul ce-l adaugă personalității sale, el vrea să aibă în societate un rol propriu, deosebit de al celorlalți, el vrea să facă anumite observații care să-i pună în lumină inteligența, vrea să spună o vorbă de duh, să cânte ceva propriu, să facă un lucru original (personal), pentru a i se vedea destoinicia și vrednicia; el se simte bine în grup numai dacă grupul îi oferă condițiile unei creșteri a conștiinței personale. Comunitatea nu este în opoziție cu persoana, ci ca un mediu favorabil ei, nu e concepută ca la nemți sau comuniști, ca un tăvălug care uniformizează și mașinalizează totul reducându-i pe toți la aceeași funcție, ci ca un trup cu funcții și mădulare deosebite.” - susținea pe la 1936 părintele Stăniloae, încercând să puncteze felul de a fi a românului în rândul celorlalte tipologii europene, insistând pe o individualitate autentică a acestuia, în contrast față de individualitatea „occidentalizată”. Energiile cheltuite pentru a demonstra contrariul nu-și au rostul. Ele ne pot izola de condiția noastră adevărată

Iată de ce trebuie să reconsiderăm atitudinea noastră față de potențialul nostru autohton, de specificul gândirii noastre populare și să le studiem ca fiind unica expresie a viitorului nostru, un viitor cu care trebuie să fim solidari în toate cele. Trecerea în plan secund a culturii naționale și aderarea noastră la specificul altor culturi, nu ne va împlini ca popor. Nu vom fi nimic altceva decât „orfani” culturii europene. Într-adevăr, popoarele lumii ne pot adopta, dar nu se știe și dacă ne pot crește. Iar noi nu trebuie să uităm că „La întrebările fundamentale: «de ce?» și « în ce scop?» aporetica rurală românească răspunde «d-aia!».”

### 7. Problema specificului național în culturile lumii

Filosofia, încercând să ofere o concepție cât mai adevărată și mai obiectivă asupra lumii, tinde spre un adevăr absolut, care se vrea a fi detașat de reziduurile subiectivității, altfel spus, tinde să devină cât mai științifică. Din acest punct de vedere trăsăturile etnice și temperamentale pot constitui un impediment. Așa se explică și de ce, de foarte multe ori, atunci când într-un sistem se constată existența unei disonanțe logice sau unei idei izolate care nu se încadrează în ansamblu, acestea sunt imediat puse fie pe seama prejudecății timpului, fie a tradițiilor sau tendințelor specificului național.

Această problemă a specificului național nu este doar o problemă locală, tipic românească. Ion Petrovici aprecia că „popoarele au – în afara idiomurilor și tradițiilor - anumite caractere tipice și personale, anumite modalități de reacție specială, atât în viața practică, cât și modul de a privi lucrurile și a le exprima”. Cu toate acestea, de-a lungul timpului, s-au putut identifica idei, matrici ale gândirii care sunt comune tuturor conștiințelor, care pun aceleași probleme și care oferă răspunsuri asemănătoare, dar care diferă ca limbaj de la popor la popor. „Filosofia veacului al XVIII-lea accentuează nota cosmopolită a gândirii, prin conținutul său național și umanitarist, dar începe a se naționaliza prin noul limbaj filosofic.”

Cu timpul, „filosofia se particularizează, se concentrează între hotarele naționale în măsura în care națiunile se trezesc la o viață proprie și devin conștiente de trecutul lor. Filosofia veacului al XIX-lea se preface din europeană în națională; de la 1800 întâlnim o filosofie germană, franceză, engleză, italiană, americană etc. –gândirea se naționalizează. În locul sistemelor de o valoare europeană, filosofia ridică steagul particularismului național, al religiozității, al respectului față de trecut și, îndeobște, ia o atitudine agresivă și reacționează contra filosofiilor cosmopolite ale «luminilor». Simțul istoric triumfă.” - conchide Mircea Florian.

Astfel, în Germania întâlnim o filosofie ce se caracterizează prin spiritul de sistem, un sistem specific spațiului intelectual german fără de care existența acestuia (sistemului), pare imposibilă. „Metafizica este o creație proprie a spiritului german, care oferă lumii, prin Immanuel Kant, cea mai înaltă și mai glorioasă figură a metafizicianului germanic. Metafizica Germană, începând cu misticismul lui Eckard și Jacob Böeche, înseamnă adâncime și sinteză, disciplină severă și sistematizatoare





idealismul este o creațiune specific germană.” - afirma P.P Ionescu încercând să sublinieze unicitatea gândirii germane

În Anglia, întâlnim empirismul, care începe cu F. Bacon și continuă cu J. Locke, G. Berkeley, D. Hume și J. Stuart Mill. Această filosofie ne dezvăluie caracteristica esențială a poporului englez, anume pasiunea pentru lucrurile concrete.

În America, este considerată adevărată orice idee care își dovedește utilitatea, punându-se astfel bazele pragmatismului, curent care este considerat ca fiind specific unui popor cu temperament practic și adaptat acțiunii, cum este cel american.

Gândirea filosofică franceză, se caracterizează prin „claritatea, raționalitatea, limpezimea inteligentă, ironia, scepticismul, umorul, precumpănirea interesului pentru problemele sociale, umane, politice, stilul caracteristic al ethosului galic, libertatea nelimitată a gândirii, a ceea ce Auguste Comte numea «dreptul liberului examen», toate acestea sunt prezentate în filosofia franceză. Numai spiritul francez – detaliază Petru P. Ionescu - ar fi putut da naștere unui Voltaire, după cum e iarăși caracteristic faptul că problemele sociale în Franța au fost dezbătute de la Montesquieu până la Ruseau și că sociologia apare, împreună cu creatorul ei, Auguste Comte, drept o știință specific franceză.”

În acest context, posibilitatea unei gândiri filosofice românești autohtone, care să întrunească elemente specifice propriului nostru cod identitar, devine evidentă. „*Noi – apreciază P.P. Ionescu – întrunim în structura noastră spirituală raționalitatea și limpezimea, claritatea și humorul latin, adâncimile de prăpastie ale misticismului viu, misticismul ortodox, posibilitatea de sinteză și adâncime ale spiritului germanic, tendința organică spre evidența pragmatică.*”

Cu asemenea atribute, poporul român, în mod cert, completează gândirea universală a lumii cu aspecte capabile să ofere o imagine elocventă a propriei ființe, o imagine autentică, care pusă față în față cu perspectiva globalizării, rămâne credincioasă ei înșiși. Datoria noastră este aceea de a identifica acea „imagine” a gândirii românești și de a fi solidari cu aceasta.

Cercetarea noastră a arătat că din punct de vedere spiritual, avem o serie de însușiri specifice care conferă felului nostru de a fi niște trăsături existențiale unice, ce permit identificarea unei filosofii românești originale.

Spiritualitatea românească este una profundă care oferă răspunsuri la principalele întrebări pe care filosofia le ridică, doar că aceste răspunsuri corespund realității contextuale în care s-a format poporul român. Poate nu au claritatea rațională afișată de cultura occidentală, dar reușesc să ofere o explicație a existenței la care românul a rezonat întotdeauna și care a corespuns nevoii sale de cunoaștere.

Dacă occidentalii au trecut lumea prin filtrul minții, noi am trecut-o prin filtrul sufletului care, fie că vrem sau nu să recunoaștem, este mai bine conectat la sensurile subtile pe care existența le are. Că nu am reușit să creăm un sistem filosofic românesc care să ne dea legitimitate în fața culturilor apusene și să ne pună pe picior de egalitate cu ele, nu înseamnă că nu avem o spiritualitate demnă de a fi cunoscută. Înseamnă că ea este încă vie și n-o putem conceptualiza încă, până nu se desăvârșește.

#### Bibliografie:

- BOGHIAN, Vasile C., *Păcălă, Miorița, Dracula și Inegrarea*, Iași, Editura Spiru Haret, 2005.
- BOTEZ, Angela, *Un secol de filosofie românească*, București, Editura Academiei Române, 2005.
- CERNICA, Niadi Corina, *Eseuri de istoria filosofiei și filosofia culturii*, Timișoara, Editura Augusta, 2006.
- FLORIAN, Mircea, *Îndrumar în filosofie*, București, Editura Științifică, 1992.
- GHEO, Radu Pavel, *Adio, adio patria mea, cu î din i, cu â din a*, Iași, Editura Polirom, 2003.
- GULICIUC, Emilia, *Istoria Filosofiei Românești*, Suceava, Editura Universității Ștefan cel Mare, 2004.
- IONESCU, Petru P., *Filosofie și națiune*, în vol. *Filosofie și națiune*, coord. Constantin Schifirneț, București, Editura Albatros, 2003.
- NOICA, Constantin, *Schiță pentru istoria lui Cum e cu puțință ceva nou*, București, Editura Humanitas, 1995.
- PETROVICI, Ion, *Misiunea filosofului*, Cluj-Napoca, Editura Grinta, 2004.
- RĂDULESCU-MOTRU, Constantin, *Românismul*, București, Editura Științifică, 1992.
- SURDU, Alexandru *Vocațiile filosofiei românești*, București, Editura Academiei, 1998.
- ȚUȚEA, Petre, *322 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea*, București, Editura Humanitas, 2006.
- URSACHE, Petru, *Etnoestetica*, Iași, Editura Institutul European, 1998.
- VARTIC, Andrei, *Lupta periferiei pentru zidirea centrului unic*, New York, ziarul New York Magazin, anul 9, nr. 464

prof. Cristina Bindiu

e-mail: [cristinabindiu@yahoo.com](mailto:cristinabindiu@yahoo.com)

Școala Gimnazială Vatra-Moldoviței

#### Textele literare – ficțiune, realitate și mentalitate

"Operele literare sunt importante și demne a fi studiate mai ales pentru că ele pot fi citite și pentru că ele pot naște răspunsuri în ființele umane."  
- Walter Slatoff , "With Respect to Readers"

randul elevilor sau studenților. Existența acestei legături o putem utiliza la clasă în vederea formării unor generații de tineri care să realizeze că pot utiliza experiența cititului ca pe una de viață, însușindu-și din paginile unei cărți răspunsurile de care au nevoie pentru a-și desăvârși educația.

**Cuvinte cheie:** lectură, literatură, mentalitate, școală, elevi

Actul de lectură presupune interacțiunea dintre structura sa și cititor, opera fiind mereu mai mult decât textul propriu-zis, deschisă mereu unor noi interpretări. Trebuie să nu uităm că textul literar nu transcrie realitatea, ci construiește o alta pornind de la coordonate deja existente, astfel încât cel care citește se poate regăsi, parțial în noul univers.

O întâlnire reală cu textul nu poate fi realizată decât în condițiile în care cele trei componente ale triunghiului lecturii - contextul, textul și cititorul - sunt tratate cu aceeași atenție de către profesor. Dimensiunea psihologică a contextului este cea în care se reflectă interesul elevului pentru lectură dar și intenția care îi orientează lectura. Procesul de constituire a sensului unui text poate fi orientat diferit în funcție de intenția cititorului, imaginile, întâmplările restituite prin lectură pot primi mereu alte conotații în funcție de orientarea inițială a lecturii.

Din interacțiunea dintre text și cititor decurge felul în care textele sunt receptate în procesul lecturii, interpretarea având ca sarcină descifrarea, elucidarea sensului/sensurilor posibile pe care le pune la dispoziție textul, iar acest demers nu poate fi niciodată complet, ci întotdeauna doar parțial. Mereu pare să fie posibilă încă o interpretare, mereu e loc de o nouă sugestie, mereu sensul pare să scape unei interpretări definitive. Așa că relectura este întotdeauna necesară pentru a pătrunde în profunzimea textelor, abordarea textelor din diferite perspective nu este doar atractivă ci chiar benefică în sesizarea complexității mesajelor transmise și, nu în ultimul rând, odată cu timpul evoluează și preferințele noastre, gusturile, experiența de viață, perspectiva asupra oamenilor și a vieții, implicit și modul de a „citi” un text, atitudinea față de lectură.

Și, mereu, la întâlnirea dintre text și cititor se nasc întrebări despre lume, despre viață, despre om, despre sine însuși, despre știut și mai ales despre neștiut, trepte în accesarea spre o imagine a sinelui.

Imaginea de sine (provocată, în cazul nostru, de contactul cu textele literare) reprezintă, astfel, o reflectare mentală (în imagini) a propriei persoane. Altfel spus, imaginea de sine este răspunsul la ego-întrebările „cine sunt eu?”, „ce pot să fac?” și „cum mă raportez la lume?”.

Cunoașterea de sine și formarea imaginii de sine sunt activități foarte complexe și implică mai multe coordonate, conform Adrianei Baban: Eul real, Eul viitor, Eul ideal.

Lectura poate influența în mod fundamental perceperea acestora deoarece ne formăm nu numai o imagine de sine, ci, prin aceasta, și o viziune despre lume. Eul real este rezultatul imediat al experiențelor sociale și culturale pe care elevul le-a trăit. Eul viitor – care se poate dezvălui prin lectură – include aspirațiile, motivațiile și scopurile viitoare ale lectorului. Eul viitor este cel care poate fi atins, pentru care merită să luptăm și să ne mobilizăm. Rolul ego-întrebărilor este iarăși important: „ce pot să fac?”, „ce voi deveni?”, „cu ce mă pot lăuda?”, „ce trebuie să îmbunătățesc?”. Eul ideal este diferit de Eul viitor, acesta din urmă fiind realizabil, dar îl poate orienta.

Textele literare selectate pentru manualele de limba și literatura română încearcă și ele ca, pornind de la Eul real să construiască premisele pentru un Eu viitor care să se apropie cât mai mult de Eul ideal. Să privim, din acest punct de vedere, textele puse la dispoziția elevilor de clasa a VIII-a de manualul editurii Humanitas. Prima unitate are în centru tema iubirii, surprinsă de la proiecția imaginară ( în *Lacul* de Mihai Eminescu) la plenitudine, armonie și echilibru ( în *Izvorul nopții* de Lucian Blaga) și la amenințarea sfârșitului acestei iubiri ( în *Emoție de toamnă* de Nichita Stănescu). Discutând aceste texte din perspectiva mesajului transmis, remarcăm că elevul de 14 ani, preadolescent, așteptând – poate chiar fără să știe – să cunoască fiorii primei iubiri, află că iubirea e întâi vis, apoi împlinire, că poate să aibă un sfârșit – pentru că trăim într-o lume supusă efemerului – dar că nu sfârșitul contează, ci clipa de trăire profundă și mai ales capacitatea de a transfigura trăirile puternice în act creator.

Următorul text aparține literaturii SF. Elevii vin pentru prima oară în contact cu un asemenea text. Să nu uităm, însă, că le sunt familiare filmele SF care – de ce să nu recunoaștem - promovează un comportament violent, întâlnirile pământenilor cu alte civilizații finalizându-se, inevitabil, cu înfruntări mai mult sau mai puțin violente. Este necesară, mai întâi, definirea orizontului SF, ca unul al imaginației. Se pot aduce în discuție romanele lui Jules Verne care, la vremea lor, aparțineau aceluiași gen SF (de exemplu, submarinul *Nautilus* care apare în *20000 de leghe sub mări* cu aproximativ 100 de ani înaintea apariției primului submarin). Ideea unor posibile călătorii viitoare la granițele galaxiei, deschiderea pentru a cunoaște locuitorii ai altor planete pot ajuta la construirea unui comportament tolerant, a unei atitudini deschise față de posibilitățile viitorului, față de depășirea limitelor. Același text, „Planeta celor doi sori”, prin construcția personajelor, a atmosferei de pe Ahra, face o pledoarie pentru evitarea etichetelor, pentru o cunoaștere mai profundă înainte de a emite judecăți, și pune în antiteză tipul exploratorului solitar cu tipul omului a cărui existență nu poate fi concepută în afara semenilor săi. Elevii au fost puși în situația de a răspunde la întrebarea: „V-ar plăcea destinul unui explorator solitar?”. Răspunsurile lor au fost negative. Îngrijorător mi s-a părut faptul că, puși în fața situației de a-și umple timpul pe o perioadă de o săptămână – fără televizor, telefon și prieteni – unii nu au știut ce ar putea face, alții au ales să doarmă cât mai mult...

Un text al cărui discurs se dovedește a fi creator de mentalitate de tip european - și care demonstrează, astfel – că mentalitatea românească se regăsește în cea europeană - este, în opinia mea, *Popa Tanda*, de Ioan Slavici. Conceput ca un discurs didactic și moralizator, textul marelui clasic transmite un mesaj clar: întotdeauna poți găsi o soluție dacă îți pui mîntea la contribuție. Deși textul este scris acum mai bine de 100 de ani, mesajul său este actual înscriindu-se în direcția mitului central al mentalității europene actuale, cel al rațiunii individuale capabilă să dispună de realitate, până la control și modelare în beneficiul propriu. Și tot conform mentalității europene, cunoașterea rațională (științifică, filosofică, practică), nu exclude cunoașterea mistică sau cea artistică, admitând față de acestea o relație de complementaritate – să nu uităm că personajul nostru este preot.

Trama epică pare simplă, desfășurându-se pe un singur fir narativ: un preot foarte tânăr, lipsit de darul diplomației și citind realitatea imediată în alb și negru, se trezește „exilat” în satul Sărăceni, un sat care ilustrează cu exactitate numele pe care-l poartă, urmărit parcă de destinul nereușitei, al unei existențe de azi pe mâine, predestinat la un continuu eșec. Aruncat aici de voința superiorului său, preotul Trandafir se află pus în fața unei situații aparent fără ieșire: el nu-și poate asigura un trai confortabil dacă oamenii sunt săraci, iar oamenii sunt săraci deoarece refuză să muncească (consecința a unor eșecuri anterioare – sugerează Slavici: *Este oare minune dacă în urma*



*Fața locului este nisipos, grâul crește cât palma și păpușoiul cât cotul; pe Râpoasa nici murele nu se fac, iar în vale apa mănâncă rodul. Unde nu e nădejde de dobândă lipsește și îndemnul de lucru. Cine lucrează vrea să câștige, iar sârăcenii și-au fost scos gândul de câștig; pentru aceea nici nu se aflau îndemnați să lucreze). Este necesară o schimbare de mentalitate, iar personajul nostru încearcă să facă acest lucru mai întâi cu predica, apoi cu sfatul, mai apoi cu ocara și batjocura. Efectele însă nu numai că nu răspund așteptărilor, dar sătenii se răzvrătesc pe față și cer schimbarea preotului.*

Aici se cuvine să ne oprim și să aducem în fața elevilor noștri următoarele întrebări: *A greșit părintele Trandafir încercând să schimbe oamenii? Unde a greșit? Are el calitățile necesare pentru a încerca un asemenea demers? Se pot găsi alte soluții? Ce ați face voi în locul preotului? Puteți exemplifica cu situații asemănătoare din realitatea imediată? Propuneți voi soluții.*

Discuția poate fi condusă spre poziția din care preotul încearcă să facă schimbarea de mentalitate. El încearcă să schimbe oamenii, fără a-și da seama că el ilustrează același tip de mentalitate. Scopul pentru care dorește să-i schimbe este pentru a-și asigura un trai îndestulat (*"Un lucru! Își zise părintele mai în urmă. În satul sărac popa nici spice n-are de unde culege. Câtă vreme vor fi sârăcenii leneși, ei vor rămânea săraci și eu flămând!*) fără ca el să facă un efort în acest sens. (*De când casa era a popii, prea multe îndreptări nu i se făcuseră, și acum era tot hârb, pereții ciur și acoperișul mreji. Părintele numai de ale altor case purta grijă.*

*Masa popii nu era mai bună decât casa. Vorba cu lumea gheboșilor: omul se îndreaptă după oameni, chiar și când ar voi să-ndrepteze oamenii după sine; popa trăia în felul satului.)*

Abia după ce elevii înțeleg că atât preotul, cât și sătenii țin de aceeași mentalitate, se poate trece mai departe. Se observă că primul care își schimbă mentalitatea este părintele Trandafir. El refuză să mai stea cu mâinile în sân și caută soluții practice – soluții pentru care probabil școala teologică nu-l pregătise, rolul său fiind, conform regulilor deprinse în școală să asigure asistența spirituală a sătenilor. Preotul dovedește spirit practic, creativitate, spirit inovator, deschidere, flexibilitate. În momentul în care decide să-și asume o altă mentalitate, el se transformă, zi de zi. Și nu numai el... Exemplul său va duce la transformarea întregului sat. Îi va scoate pe oameni din rezistența încăpățanată la schimbare și îi va învăța că atunci când vrei ceva cu adevărat și-ți folosești toată capacitatea în a-ți atinge scopul, totul este posibil. Schimbarea de mentalitate poate duce la împlinirea materială și spirituală, la mulțumire, la pace interioară, la armonie cu tine însuși și cu lumea. Trebuie însă să ai curajul să-ți asumi propria schimbare sau, așa cum spunea Mahatma Gandhi : „Fii tu schimbarea pe care vrei să o vezi în lume”.

Textul următor este „Baltagul”, de Mihail Sadoveanu. Dincolo de farmecul blând al vorbei sadoveniene ne oprim la mesajul de dincolo de text, la valorile pe care le transmite, la regulile de viață, la eroii pe care-i promovează. Pentru ca să fim siguri că mesajul va fi corect receptat de către elevi, ar trebui – cred – mai întâi să le prezentăm realitatea socială a acelor vremuri, locul și rolul femeii în familie. Un prim mesaj referitor la valori este transmis de povestirea care deschide romanul: muntenii, mai munciți decât vecinii lor, întârzie la întâlnirea cu Dumnezeu și nu primesc alt dar de la El decât o inimă ușoară, ca să se bucure de ce-i al lor, muierii frumoase și iubite, să le pară toate bune, iar felul lor de-a fi să facă să fie căutați și de cel cu cetera și de cel cu dansul.

Mesajul transmis de povestire nu este neapărat pozitiv, pentru că Dumnezeu însuși pune fiecărui neam „rânduială și semn”, ceea ce trimite cu gândul la predestinare și etichetare. Într-adevăr, lumea descrisă de Sadoveanu stă sub semnul predestinării și a unor rânduieli de veac. Cu toate acestea, desfășurarea epică pare să contrazică primul mesaj, iar o femeie devine eroul romanului, un erou care sparge tiparele – nu neapărat în mod strident – și demonstrează că femeile pot fi la fel de descurcărețe, curajoase, inteligente și răzvățătoare ca bărbații, într-o societate care de regulă le refuza aceste însușiri. Drumul ei, sinuos și lent, în căutarea unui soț de care nu mai știa nimic este mai întâi unul spiritual. Vitoria pune mai întâi întrebări și așteaptă răspunsuri. Nici cele de la vrăjitoarea satului și nici cele primite de la preotul Dănilă nu o mulțumesc. Ea simte cu toată ființa ei că Nechifor nu mai este – mesaj superb referitor la legătura profundă sufletească dintre cei doi – și simte că trebuie să-l caute și să-i redea liniștea – conform datinilor străvechi. Un melanj pitoresc de trăire mistică și ancorare în real. Apoi, înainte de a pleca la drum trece printr-un ritual de purificare – este momentul în care este pregătită să se deschidă unor noi experiențe...

Deci, în fiecare text putem găsi, dacă le citim cu atenție mesaje ce formează mentalități, ce construiesc valori, ce legitimează atitudini și eroi. Important este să putem conduce elevii spre mesajul de dincolo de cuvinte, astfel încât să găsim acea cheie ce deschide ușa spre o mentalitate sănătoasă, pentru un viitor al reușitei.

[Obezitate abdominală? - Învinge obezitatea în 2 săptămâni! Elimină 92% din grăsimea abdominală.](#)



[Obezitate abdominală? - Învinge obezitatea în 2 săptămâni! Elimină 92% din grăsimea abdominală.](#)



Publicitate

[Servicii oferite de Webgarden](#)